

EUROOPA KOMISJON
MAKSUNDUSE JA TOLLILIIDU
PEADIREKTORAAT
Tollipoliitika, õigusaktid, tariifid
Tollialased õigusaktid

Brüssel,
Taxud/A2/

TAXUD/
Originaal – EN

**VÄIKESE VÄÄRTUSEGA SAADETISTE IMPORT JA EKSPORT –
E-KAUBANDUSE KÄIBEMAKSUPAKETT
„Juhend liikmesriikidele ja kaubandussektorile“**

**1. versioon
LÕPLIK**

Vastutuse välistamine: tuleb rõhutada, et käesolev dokument ei ole õiguslikult siduv akt, vaid üksnes selgitavat laadi. Tollialaste õigusaktide sätted on käesoleva dokumendi suhtes ülimuslikud ning lähtuda tuleb alati nendest. ELi õigusaktide autentsete tekstid on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas. Lisaks käesolevale dokumendile võivad olemas olla ka riigisiseseid juhiseid või selgitused.

Sisukord

Lühendid	5
1. SISSEJUHATUS	7
1.1. E-kaubanduse käibemaksupakett	7
1.1.1. Vastuvõtmise kontekst.....	7
1.1.2. Tolliformaalsusi mõjutavad käibemaksueeskirjad	7
1.2. Asjaomased tollisätted.....	9
1.3. Määratlused ja tollivaldkonna põhimõisted	10
1.3.1. Tegelik väärtus	10
1.3.2. Üks saadetis ja väikese väärtusega saadetis	11
1.3.3. Postisaadetis	12
1.3.4. Kullersaadetis	12
1.3.5. Posti transiitvedu	12
1.4. Dokumendi eesmärk ja kohaldamisala	13
2. VÄIKESE VÄÄRTUSEGA SAADETISTE KORRAL TÄIDETAVAD IMPORDIFORMAALSUSED	13
2.1. Ülevaade eri valikuvariantidest väikese väärtusega saadetise vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni esitamiseks.....	13
2.2. Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioon (liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikkel 143a)	14
2.2.1. Oluliselt vähendatud andmestik – veerg H7 liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse B lisas	14
2.2.2. Kes võib deklaratsiooni esitada?.....	22
2.2.3. Mis kaupu on võimalik veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioonil deklareerida?.....	24
2.2.4. Milline käibemaksu kogumise kord?.....	30
2.2.5. Mis protseduurikood?.....	30
2.2.6. Üleminekumeetmed	31
2.3. Täieliku andmestikuga tollideklaratsioon – veerg H1	31
2.4. Eelnevalt esitatud tollideklaratsioon ajutise ladustamise deklaratsioonina	31
2.5. Muud variandid (lihtsustused, ühtne esitamine).....	32
2.5.1. Lihtsustatud tollideklaratsioon	32
2.5.2. Deklarandi arvestuskande tegemine	33
2.5.3. Keskne tollivormistus	33
2.5.4. Tollideklaratsiooni ja sisenemise ülddeklaratsiooni ühtne esitamine	34
2.6. Postisaadetiste tollivormistus.....	34

2.6.1.	Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikkel 144 ja B lisa veerus H6 osutatud vähendatud andmestik	35
2.6.2.	Üleminekumeetmed postisaadetiste korral – mis tahes muu toiminguga deklareerimise tingimused ja tähtaeg	36
2.6.3.	Postisaadetiste tollivormistuse stsenaariumid alates 1. juulist 2021	37
3.	KÄIBEMAKSU KOGUMISE KORRAD	40
3.1.	IOSS-ERIKORD.....	40
3.1.1.	Peamised põhimõtted ja protsessi kirjeldus	40
3.1.2.	Osaliste vastutus IOSS-erikorra alusel.....	43
3.1.3.	IOSS-erikorra käibemaksudokumentatsiooniregistri registreerimise number	43
3.1.4.	150 euro piirmäär	45
3.1.5.	Vahetuskurss	47
3.1.6.	Liitsaadetised	48
3.1.7.	IOSS-kauba tagastamine	49
3.1.8.	Kuupõhine aruanne.....	50
3.2.	IMPORDI KÄIBEMAKSU DEKLAREERIMISE JA TASUMISE ERIKORD	50
3.2.1.	Peamised põhimõtted ja protsessi kirjeldus (töövoog algusest lõpuni)	50
3.2.2.	Osaliste vastutus impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra alusel	53
3.2.3.	Kuupõhine makse.....	54
3.2.4.	Kaupade tagastamine ja käibemaksu tagasimaksmine	55
3.2.5.	Andmete edastamine järelevalvesüsteemi.....	55
3.3.	KÄIBEMAKSU KOGUMISE HARILIK KORD	55
3.3.1.	Peamised põhimõtted.....	55
3.3.2.	Protsessi kirjeldus	55
4.	VÄIKESE VÄÄRTUSEGA SAADETISTE EKSPORDI JA REEKSPORDI FORMAALSUSED	57
4.1.	Ülevaade	57
4.2.	POSTISAADETISED	57
4.	.....	57
4.2.1.	Ekspordideklaratsiooni esitamine mis tahes muu toiminguga – kohaldamisala	57
4.2.2.	Postisaadetiste ekspordimise protsess.....	58
4.2.3.	Postisaadetiste reeksportimine	59
4.3.	KULLERSAADETISED	60
4.3.1.	Ekspordideklaratsiooni esitamine mis tahes muu toiminguga – kohaldamisala	60
4.3.2.	Protsessi kirjeldus (liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõige 4a).....	61

5. TOLLIDEKLARATSIOONI KEHTETUKS TUNNISTAMINE.....	63
5.	63
5.1. Taust.....	63
5.1. Õigusnormid.....	64
5.2. Protsessid ja formaalsused	65
5.3. Kehtetuks tunnistamist taotlev isik (sh esindajate roll).....	66
5.4. Kehtetuks tunnistamiseks esitatava põhjendatud taotluse andmenõuded.....	67
1. lisa. Väikese väärtusega saadetiste vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioonid (alates 1. juulist 2021)	69
2. lisa. ELi imporditavate väikese väärtusega saadetiste ühendamise liitsaadetisteks.....	71

LÜHENDID

B2B	<i>Business-to-business</i> (ettevõtetevaheline, ettevõtjalt ettevõtjale)
B2C	<i>Business-to-consumer</i> (ettevõtjalt tarbijale)
C2C	<i>Consumer-to-consumer</i> (tarbijalt tarbijale)
TD	Tollideklaratsioon
CDS	<i>Customs decision system</i> (liidu tolliseadustiku kohane tolliotsuste süsteem)
CN	<i>Combined Nomenclature</i> (kombineeritud nomenklatuur)
KOM	Euroopa Komisjon
DRR	Tollimaksuvabastuse määrus (nõukogu määrus (EÜ) nr 1186/2009)
Kontrollikoda	Euroopa Kontrollikoda
EIDR	<i>Entry in the declarant's records</i> (deklarandi arvestuskande tegemine)
EOs	<i>Economic Operators</i> (ettevõtjad)
ETOE	<i>Extraterritorial Office of Exchange</i> (eksterritoriaalne vahetuspunkt)
EL	Euroopa Liit
IMPC	<i>International Mail Processing Centre</i> (rahvusvaheline postisaadetiste töötlemise keskus)
IOSS	<i>Import One-Stop Shop</i> (impordi ühtne kontaktpunkt)
IV	<i>Intrinsic Value</i> (tegelik väärtus)
LVC	<i>Low Value Consignment</i> (väikese väärtusega saadetus)
MOSS	<i>Mini One-Stop Shop</i> (väike ühtne kontaktpunkt)
MS(s)	<i>Member State(s)</i> (liikmesriik/-riigid)
NIS	<i>National Import System</i> (riiklik impordisüsteem)
OSS	<i>One-Stop Shop</i> (ühe akna süsteem)
P&R	<i>Prohibitions and Restrictions</i> (keelud ja piirangud)
PG	<i>Project Group</i> (projektirühm)
SA	<i>Self-assessment</i> (enesehindamine)
SASP	<i>Single Authorisation for Simplified Procedure</i> (lihtsustatud protseduuride ühtne luba)
SD	<i>Simplified Declaration</i> (lihtsustatud tollideklaratsioon)
SPE	<i>Special Procedures</i> (eriprotseduurid)
SRDS	<i>Super Reduced Dataset</i> (oluliselt vähendatud andmestik)
SURV	<i>Surveillance system</i> (järelevalvesüsteem)
TOR	<i>Traditional Own Resources</i> (traditsioonilised omavahendid)
TSD	<i>Temporary Storage Declaration</i> (ajutise ladustamise deklaratsioon)
TS	<i>Temporary Storage</i> (ajutine ladustamine)
Liidu tolliseadustik	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 952/2013
Liidu tolliseadustiku delegeeritud määrus	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/2446

Liidu tolliseadustiku rakendusmäärus

Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2015/2447

Liidu tolliseadustiku üleminekuperioodi delegeeritud määrus
delegeeritud määrus (EL) 2016/341

Komisjoni

UPU Ülemaailmne Postiliit

KM Käibemaks

Käibemaksudirektiiv Nõukogu direktiiv 2006/112/EÜ

Käibemaksu rakendusmäärus Nõukogu rakendusmäärus (EL) nr 282/2011

1. SISSEJUHATUS

1.1. E-kaubanduse käibemaksupakett

1.1.1. Vastuvõtmise kontekst

E-kaubandus toob kaasa muutusi rahvusvahelise kaubanduse keskkonnas, sealhulgas piiriülestes kaubavoogudes. Ehkki ühelt poolt soodustab e-kaubandus – eeskätt mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate – pääsu maailmaturgudele, tuleb tolliasutustel üle kogu maailma leida tasakaal järelevalve ja hõlbustamise vahel, võttes arvesse kõiki asjaomaseid eelarvega seonduvaid ja mitteseonduvaid ohte. Arvestades, et postisaadetiste kohta ei edastata piisavalt elektroonilisi eelandmeid ning et sageli ei ole andmed kvaliteetsed ega täpsed, ei ole päritolu valesti deklareerimise, kauba valesti kirjeldamise ja väärtuse tegelikust väiksemana deklareerimise avastamiseks tehtav riskianalüüs tõhus ega tulemuslik.

Teatavatest uuringutest on selgunud, et liikmesriikidel on e-kaubanduse viimase aastakümne hüppelise kasvu ning käibemaksuvabastuse 10/22 euro piirmäära tõttu saamata jäänud olulises summas maksutulu. Peale selle oli ELi mittekuuluvate riikide tarnijatel ELi ettevõtjate ees konkurentsieelis, arvestades, et viimased ei saa oma kaupu ühtsel turul müües seda käibemaksuvabastust kasutada.

Selle küsimuse lahendamiseks võttis nõukogu 5. detsembril 2017 vastu e-kaubanduse käibemaksupaketi, millega muu hulgas kaotatakse väikese väärtusega (kuni 10/22 eurot) saadetistes sisalduvate kaupade suhtes kohaldatav impordikäibemaksuvabastus ning kehtestatakse lihtsustused impordikäibemaksu kogumiseks ja tasumiseks (impordi ühtne kontaktpunkt (IOSS-erikord) ja impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord) kolmandatest riikidest või kolmandatelt territooriumidelt imporditud kaupade kaugmüügi korral ettevõtjatelt ELis asuvatele tarbijatele. Neid eeskirju hakatakse kohaldama eeldatavalt 1. juulil 2021.

1.1.2. Tolliformaalsusi mõjutavad käibemaksueeskirjad

a. Imporditud väikese väärtusega kaupade suhtes kohaldatava käibemaksuvabastuse kaotamine ja impordikäibemaksu kogumise erikord

1. juulil 2021 kaotatakse impordikäibemaksuvabastuse 10/22 euro piirmäär ning olenemata väärtusest maksustatakse kogu ELi imporditud kaup käibemaksuga¹.

Väikese väärtusega kaupade suhtes kohaldatava impordikäibemaksuvabastuse kaotamise kõrval kehtestatakse õigusaktides kaks lihtsustust impordikäibemaksu kogumiseks selliste saadetiste korral, mille tegelik väärtus ei ületa 150 eurot:

- (1) impordi ühtne kontaktpunkt (IOSS-erikord), mis on sätestatud käibemaksudirektiivi XII jaotise 6. peatüki 4. jaos (muudetud nõukogu direktiiviga (EL) 2017/2455); või
- (2) impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord, mis on sätestatud käibemaksudirektiivi XII jaotise 7. peatükis (muudetud nõukogu direktiiviga (EL) 2017/2455).

Neid lihtsustusi ei või kohaldada aktsiisikauba korral.

Impordi ühtne kontaktpunkt

Esimene erikord on impordi ühtne kontaktpunkt (IOSS-erikord), mille kaudu saab tarnija täita kõik käibemaksukohustused (käibemaksu deklareerimine ja tasumine) ühes liikmesriigis kas otse või selleks otstarbeks määratud vahendaja kaudu. Tarnija deklareerib ja tasub käibemaksu, mille tarbija talle müügi hetkel maksis, ühtse igakuise IOSS-käibedeklaratsiooni alusel, mille esitab tarnija ise või tema vahendaja. Nii on kaupade import ELi käibemaksust vabastatud. IOSS-erikord on ette nähtud müüjatele, kes müüvad imporditavat kaupa otse ELi tarbijatele oma veebisaidi kaudu, või kõnealust tarnet võimaldavatele kauplemiskohtadele/platvormidele.

IOSS-erikorra kasutamine ei ole kohustuslik, kuid on teatavaid fiskaal- ja tollialaseid stiimuleid, mis peaks innustama ettevõtjaid seda kasutama.

Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord

Teine erikord on ette nähtud eelkõige ettevõtjatele, kes esitavad väikese väärtusega kaubad tollile ja deklareerivad need tarbijate nimel, näiteks postiettevõtjad, kullerfirmad ja tolliagendid, juhul kui IOSS-erikorda ei kasutata. Selle korra (nn erikord) kohaselt kuulub impordikäibemaks sihtliikmesriigis tasumisele üksnes juhul, kui see on importijalt (st kaubasaajalt) tegelikult sisse nõutud, et vältida koormavaid tagasimaksemenetlusi. Need ettevõtjad tasuvad kaubasaajatelt vastava kuu jooksul kogutud impordikäibemaksu summad kogumaksena. Kõnealune kogusumma makstakse pädevale maksuhaldurile/tolliasutusele imporditollimaksu tasumise tähtpäevaks vastavalt liidu tolliseadustikule.

---

¹Nõukogu direktiiviga 2006/79/EÜ ette nähtud impordikäibemaksuvabastus tarbijalt tarbijale saadetavate kingitust sisaldavate saadetiste korral, mille väärtus ei ületa 45 eurot, on endiselt kohaldatav. Neid saadetisi saadetakse juhuti, need sisaldavad saajate isiklikuks otstarbeks või nende perekondadele ette nähtud kaupa ning saatja saadab need tasuta.

b. Kuupõhine koondloend, mis kajastab impordi koguväärtust iga IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbri kohta

Liikmesriigid peavad koostama koondloendi, mis kajastab nende territooriumil vastava kuu jooksul deklareeritud impordi koguväärtust IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrite kaupa; see hõlmab importi, mille puhul on esitatud kehtiv IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number. Selleks otstarbeks kasutatakse komisjoni järelevalvesüsteemi. Seega peab toll saatma järelevalvesüsteemi korrapäraselt kõik asjakohased tollideklaratsioonide andmed, et nende alusel saaks koostada käibemaksualaste õigusaktide kohaselt nõutavad kuupõhised aruanded. Liikmesriikide maksuhaldurid saavad igakuiste IOSS-erikorra aruannetega tutvuda otse järelevalvesüsteemis.

Seda teavet kasutatakse kontrollimiseks – süsteemis olevaid väärtusi võrreldakse väärtustega, mille IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbri omaja on esitanud käibedeklaratsioonil.

1.2. Asjaomased tollisätted

Kõige suuremat mõju tolliformaalsustele avaldab nii tolli kui ka ettevõtjate seisukohalt kahtlemata impordikäibemaksu 10/22 euro piirmäära kaotamine e-kaubanduse käibemaksupaketi raames. Selle sätte tulemusena maksustatakse alates 1. juulist 2021 käibemaksuga kõik ELi imporditud kaubanduslikku laadi kaubad, olenemata nende väärtusest.

E-kaubanduse käibemaksupaketi rakendamiseks tuli teha muudatused tollialastes õigusaktides. Selleks et tagada käibemaksu kogumine kõigilt kolmandast riigist ELi imporditud kaupadelt, tuleb esitada vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon ka saadetiste korral, mille tegelik väärtus ei ületa 150 eurot. Võrreldava majandustegevusega tegelevatele ettevõtjatele võrdsete tingimuste tagamiseks muudeti liidu tolliseadustiku raamistikku, et kõigil isikutel oleksid samad õigused ja kohustused (st liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikkel 143a ning veerg H7 B lisas).

Võimalusi, kuidas deklareerida alates e-kaubanduse käibemaksueeskirjade jõustumisest väikese väärtusega saadetised vabasse ringlusse lubamiseks, kirjeldatakse 2. peatüki punktis 2.1.

Seoses kohustusega esitada kuupõhine koondloend, mis kajastab impordi koguväärtust IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrite kaupa, muudeti liidu tolliseadustiku rakendusmäärust, et tagada õiguslik alus

asjaomase käibemaksuteabe kogumiseks ja vahetamiseks järelevalvesüsteemis (liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikkel 55 ning lisad 21-01, 21-02 ja 21-03²).

Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruses ja rakendusmääruses tehti veel muudatusi, et lihtsustada seotud tolliformaalsusi ning kohandada teatavaid sätteid vastavalt uutele käibemaksueeskirjadele. Need on seotud alljärgnevaga:

- 1) väikese väärtusega saadetiste vabasse ringlusse lubamiseks pädev tolliasutus juhul, kui IOSS-erikorda ei kasutata – liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 221 lõige 4;
- 2) väikese väärtusega saadetiste tollideklaratsiooni kohaldamisega seotud üleminekumeetmed juhuks, kui riiklikud IT-süsteemid ei ole enne 1. juulit 2021 veel uuendatud – liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 143a lõige 3;
- 3) üleminekumeetmed postiettevõtjatele, juhul kui elektroonilised eelandmed ei ole kättesaadavad (liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 138 punkt f ja artikli 141 lõige 3) ning IOSS-erikorda või impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorda ei kasutata.

1.3. Määratlused ja tollivaldkonna põhimõisted

1.3.1. Tegelik väärtus

Uute e-kaubanduse käibemaksueeskirjadega on kehtestatud erikord impordikäibemaksu arvutamiseks kuni 150 euro suuruse väärtusega saadetistes sisalduva kauba korral. See piirmäär põhineb väikese väärtusega saadetiste suhtes tollimaksuvabastuse määruse (määrus (EÜ) nr 1186/2009) alusel kohaldatava tollimaksuvabastuse piirmääral. Peale selle peavad liikmesriigid alates 2021. aasta juulist integreerima deklaratsioonide töötlemiseks kasutatavasse süsteemi (riiklik impordisüsteem) valideerimismehhanismi, mis võimaldab kontrollida, kas teatavate väikese väärtusega saadetiste vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni (veerus H7 sisalduv andmestik liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse B lisas) kohaldatakse õiguspäraselt.

Eespool kirjeldatud arvesse võttes sätestati tollialastes õigusaktides selle termini õiguslikult siduv määratlus, mis tagab ühetaolise rakendamise kogu ELis ning põhineb tollimaksuvabastuse piirmäära puhul kasutatud lähenemisviisil. See määratlus kehtib 150 euro suuruse piirmäära rakendamisel nii tolli- kui ka käibemaksu valdkonnas, olenemata kasutatavast käibemaksukorrast.

Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 1 punktis 48 on tegelik väärtus määratletud järgmiselt:

---

² Ajal, mil projektirühm juhendi koostamist lõpetas, ei olnud veel vastu võetud liidu tolliseadustiku rakendusmääruse muudatust lisa 21-03 kehtestamiseks.

„a) kaubanduslikku laadi kauba puhul: kauba hind, kui see müüakse ekspordiks liidu tolliterritooriumile, ilma transpordi- ja kindlustuskuludeta, välja arvatud juhul, kui need sisalduvad hinnas ja neid ei ole arvel eraldi märgitud, ning muud maksud ja tasud, mida toll saab asjakohaste dokumentide abil kindlaks teha;

b) mittekaubanduslikku laadi kauba puhul: hind, mida oleks kauba eest makstud, kui see oleks müüdud ekspordiks liidu tolliterritooriumile;“

Tegelik väärtuse arvutamise kohta on näited esitatud 2. peatüki punktis 2.2.1 (andmeelement 14 14 000 000).

Tegelikust väärtusest tuleb lisaks transpordi- ja kindlustuskuludele maha arvata ka kõik muud seotud kulud, mis ei kajasta kauba enda väärtust, kui need on arvel eraldi ja selgelt märgitud (tööriistadega seotud kulud, litsentsitasud, ekspordimaks jms).

Fraas „muud maksud ja tasud“ tähendab kõiki makse või tasusid, mis arvestatakse kauba väärtuse alusel või mis lisanduvad sellise kauba suhtes kohaldatavale maksule või tasule.

Mittekaubanduslikku laadi kauba puhul tuleb määratlust mõista samas tähenduses nagu kaubanduslikku laadi kauba puhul, st et tegemist on kauba enda väärtusega ilma liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 1 punkti 48 alapunktis a juba nimetatud muude kulude, maksude või tasudeta.

1.3.2. Üks saadetis ja väikese väärtusega saadetis

Lähtudes tollimaksumabastuse määruse artikli 23 lõikest 1, kus on esitatud väikese väärtusega saadetiste määratlus, sisaldavad väikese väärtusega saadetised kaupa, mille tegelik väärtus importimisel ei ületa 150 eurot.

Mis puudutab terminit „saadetis“, siis käsitatakse kaupa, mille kaubasaatja lähetab samale kaubasaajale samal ajal ja sama veolepingu alusel (nt alamlennuveokiri, standardile S10 vastav vöötкод), ühe saadetisena.

Seega tuleks samalt kaubasaatjalt samale kaubasaajale lähetatud kaupa, mis telliti ja lähetati eraldi pakkidena ja mis saabub sihtkohta postiettevõtjale või kullerfirmale eraldi pakkidena (isegi kui need saavad samal päeval) käsitada eraldi saadetistena. Samamoodi käsitatakse eraldi saadetistena kaupu, mis küll kuuluvad sama isiku ühe tellimuse alla, kuid mis lähetatakse eraldi.

Sellise määratluse kohaldamisel tuleb sellegipoolest arvesse võtta tollikontrolli reguleerivaid sätteid (liidu tolliseadustiku artikkel 46). Toll võib läbi viia mis tahes tollikontrolle, mida ta peab vajalikuks, et tagada tollieeskirjade järgimine ja lõppkokkuvõttes liidu traditsiooniliste omavahendite laekumine.

Näiteid on esitatud [selgitavate märkuste](#) 4. peatükis (punktid 22–27).

1.3.3. Postisaadetis

Nagu on sätestatud liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 1 punktis 24, sisaldab postisaadetis järgmistele tingimustele vastavat kaupa:

- tegemist on kirjavahetusest erineva kaubaga,³
- see sisaldub postipakis ja
- seda veetakse postiettevõtja vastutusel vastavalt Ülemaailmse Postiliidu konventsiooni sätetele.

Postiettevõtja on liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 1 punktis 25 määratletud kui „liikmesriigis asutatud ettevõtja, kelle liikmesriik on määranud osutama ülemaailmse postikonventsiooniga reguleeritud rahvusvahelisi teenuseid“.

1.3.4. Kullersaadetis

2020. aastal lisati liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artiklisse 1 kullersaadetistes sisalduva kauba määratlus (lõige 46): „kullersaadetis – üksiksaadetis, mida veab kullerfirma või mida veetakse kullerfirma vastutusel“.

Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 1 punktis 47 on kullerfirma määratletud kui „ettevõtja, kes osutab ühtset teenust, mis hõlmab saadetiste kiirkorras / kindla saabumistähtajaga vastuvõtmist, vedu, tollivormistust ja kättetoimetamist, kusjuures kogu teenuse vältel jälgitakse saadetiste kulgemist ja hoitakse saadetisi kontrolli all“.

1.3.5. Posti transiitvedu

Posti transiitvedu kirjeldatakse transiidi käsiraamatu I osa punktis 4.2.6 „Postipakid“: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/transit_manual_et.pdf

i. Transiitvedu suletud kujul

Postisaadetiste suletud kujul transiitvedu tähendab seda, et konteinerid saadetakse määratud transiidiettevõtjale, kes suunab need edasi määratud ettevõtjale sihtkohas samal ajal, kuid määratud transiidiettevõtja konteineritest eraldi mahutites. Üldjuhul peavad määratud ettevõtja lähtekohas ja transiidiettevõtja suletud konteinerites toimuva transiitveo küsimuses teineteisega nõu.

ii. Transiitvedu avatud kujul

Avatud kujul transiitvedu kasutatakse juhul, kui lähetamine suletud kujul ei ole veomahtu arvesse võttes põhjendatud. Sihtriiki lähetatavad kaubaartiklid (kirjapakid, pakid) saadetakse mahutites (tavaliselt kottides) kolmandast isikust (transiidi-) ettevõtjale, kes on selleks otstarbeks määratud.

---

³ Käesolevas juhendis ei käsitleta kirjavahetusega seotud tolliformaalsusi, mille kohta on esitatud üksikasjalikud selgitused [sisenemist ja importi käsitlevas liidu tolliseadustiku juhendis](#) (osa E, punkt 3).

Seejärel lisab määratud transiidiettevõtja avatud transiitposti enda mahutitesse koos oma lähetatava postiga. Avatud kujul transiitvedu ei tohiks kasutada veoks sihtriikidesse, mille puhul lähetatava posti kaal on üle 3 kg saadetise või päeva kohta (kui päeva jooksul lähetatakse posti mitu korda), ega M-kottide⁴ korral.

Ka sel juhul peavad sihtkoha ettevõtja ja transiidiettevõtja teineteisega avatud kujul transiitveo küsimuses nõu, nagu suletud kujul transiitveo korral.

1.4. Dokumendi eesmärk ja kohaldamisala

Kuna tollialastes õigusaktides on väikese väärtusega saadetise impordi ja ekspordiga seotud tolliformaalsusi märkimisväärselt muudetud, on äärmiselt oluline, et kõik asjaomased isikud (nt toll ja maksuhaldurid, elektrooniliste liideste käitajad, oma veebipoe kaudu kauplejad, postiettevõtjad ja kullerfirmad, tollimaaklerid, logistikateenuste osutajad ja importijad) kohaldaksid asjaomaseid eeskirju nõuetekohaselt ja kogu ELis ühetaolisel viisil.

Käesoleva juhendi eesmärk on täiendada [käibemaksueeskirjade selgitavaid märkusi](#) – eeskätt 4. peatükki (impordikord) – selgituste ja näidetega tolliformaalsuste kohta, mida kohaldatakse kolmandatest riikidest või kolmandatelt territooriumidelt imporditud väikese väärtusega kaupade kaugmüügi (ettevõtjalt tarbijale) korral.

Ülesanne koostada sellel teemal selge juhend anti väikese väärtusega saadetiste impordi ja ekspordi tolliformaalsuste küsimustega tegelevale projektirühmale, mis loodi programmi „Toll 2020“ raames; projektirühma kuulusid kõigi eespool nimetatud sidusrühmade esindajad. Projektirühma töö tulemusena koostatud juhendi kiitis heaks tolliekspertide rühma üldiste tollialaste õigusaktide sektsioon (CEG-GEN).

2. VÄIKESE VÄÄRTUSEGA SAADETISTE KORRAL TÄIDETAVAD IMPORDIFORMAALSUSED

2.1. Ülevaade eri valikuvariantidest väikese väärtusega saadetise vabasse ringluse lubamise tollideklaratsiooni esitamiseks

Üldjuhul valib tollideklaratsiooni deklaratsiooni esitav isik, lähtudes õiguslikest nõuetest ja/või iga alljärgnevalt kirjeldatud lahenduse puhul nõutavate andmelementide kättesaadavusest.

---

⁴M-kott (*M-bag*) on trükitooteid sisaldav otsepostikott, mis saadetakse konkreetsele välisriigis asuvale aadressaadile ühel aadressil. Seda käsitatakse postisaadetisena (mitte mahutina). Alates 2019. aastast kohaldatakse M-kottide suhtes elektrooniliste eelandmete nõuet.

Ülevaade eri võimalikest tollideklaratsioonidest, mida sel eesmärgil kasutada saab, on esitatud 1. lisas.

2.2. Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioon (liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikkel 143a)

Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikliga 143a ettenähtud nn oluliselt vähendatud andmestik sisaldab mitmesuguseid andmenõudeid, mille eesmärk on hõlbustada e-kaubanduse käibemaksupaketi tollialaste aspektide rakendamist.

2.2.1. Oluliselt vähendatud andmestik – veerg H7 liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse B lisas

2.2.1.1. Kohaldamisala ja roll

Selle konkreetse tollideklaratsiooni täpne sisu (andmestik) on kindlaks määratud liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse B lisas (veerg H7)⁵.

Kokkuvõte

Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioone saab kasutada

- mis tahes isik⁶;
- kaupade puhul, mis saadetakse ettevõtjalt tarbijale, ettevõtjalt ettevõtjale või tarbijalt tarbijale suunatud saadetistes, mille tegelik väärtus on kuni 150 eurot ja mis on vabastatud tollimaksust vastavalt tollimaksuvabastuse määruse artikli 23 lõikele 1, või tarbijalt tarbijale saadetavates saadetistes, mille tegelik väärtus on kuni 45 eurot ja mis on vabastatud tollimaksust vastavalt tollimaksuvabastuse määruse artikli 25 lõikele 1;
- IOSS-erikorra, impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra või impordikäibemaksu kogumise hariliku korra kasutamisel.

Erandid / kohaldamisalasse mittekuuluvad kaubad: kaubad, mille suhtes kohaldatakse keelde ja piiranguid (vt täpsem teave punktis 2.2.3).

Kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 134 lõikega 1 võivad liikmesriigid lubada kasutada veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioone kauplemisel erikorraga maksuterritooriumidega.

Kui kauba vabasse ringlusse lubamise vastava tollideklaratsiooni kasutamise tingimused on täidetud, saab deklaratsiooni esitav isik valida väikese väärtusega saadetise impordi

---

⁵Kui käesolevas juhendis viidatakse veerule H7, hõlmab see andmeelemente B lisa läbivaadatud redaktsioonist, mis ei olnud juhendi koostamise ajal veel vastu võetud.

⁶ Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kohaldamisel saab veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni aga kasutada üksnes isik, kes esitab kauba tollile.

tollivormistuseks sobiva andmestikuga (veeru H7, I1, H1 andmestik või veeru H6 andmestik, kui see on kohaldatav) tollideklaratsiooni.

2.2.1.2. Suunised veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni teatavate andmeelementide kohta

(a) Andmeelement 11 10 000 000. Lisaprotseduuri koodid

Selle andmeelemendi märkuses on sätestatud: „Märkige asjakohased liidu koodid või täiendava protseduuri kood, nagu on ette näinud asjaomane liikmesriik.“

Selle andmeelemendi puhul tuleb kasutada järgmisi liidu koode:

- (a) C07 – väikese väärtusega saadetised;
- (b) C08 – ühelt üksikisikult teisele üksikisikule saadetavad kaubasaadetised;
- (c) F48 – direktiivi 2006/112/EÜ XII jaotise 6. peatüki 4. jaos sätestatud kaupade kaugmüügi erikorra alusel toimuv import kolmandatest riikidest või kolmandatelt territooriumidelt (IOSS-erikorra juhtumid);
- (d) F49 – direktiivi 2006/112/EÜ XII jaotise 7. peatükis sätestatud impordikäibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra alusel toimuv import (impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra juhtumid).

Kuna kood C08 hõlmab tarbijalt tarbijale saadetavaid saadetisi, ei saa seda kasutada koos eespool nimetatud F-tähega algavate koodidega (F48 ja F49). Kui andmeelemendis 13 16 000 000 on esitatud IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number, saab kasutada üksnes lisaprotseduuri koode C07 ja F48.

Näited

- a) Saadetis, mille tegelik väärtus on 130 eurot ja mille puhul kasutatakse IOSS-erikorda: andmeelemendis 11 10 000 000 märgitakse koodid C07 ja F48.
- b) Saadetis, mille deklareerimiseks ei kasutata IOSS-erikorda, vaid impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorda: andmeelemendis 11 10 000 000 märgitakse koodid C07 ja F49.
- c) Ühelt üksikisikult teisele üksikisikule saadetav saadetis väärtusega 30 eurot: andmeelemendis 11 10 000 000 märgitakse kood C08.
- d) Ühelt üksikisikult teisele üksikisikule saadetav saadetis tegeliku väärtusega 130 eurot: andmeelemendis 11 10 000 000 märgitakse kood C07.
- e) Saadetis, mille tegelik väärtus on 130 eurot ja mille puhul kohaldatakse impordikäibemaksu harilikku korda (IOSS-erikorda ei kasutata), sh ettevõtjatevahelised saadetised: andmeelemendis 11 10 000 000 märgitakse kood C07.
- f) Ühelt üksikisikult teisele üksikisikule saadetav saadetis, mis sisaldab kaht eset koguväärtusega 50 eurot (1. ese 20 eurot, 2. ese 30 eurot):
- g) andmeelemendis 11 10 000 000 märgitakse kood: 1. ese väärtusega 20 eurot, C07; 2. ese väärtusega 30 eurot, C07.

(b) Andmeelement 12 01 000 000. Eelnev dokument

Andmeelemendi 12 01 000 000 eesmärk on luua seos eri tolliformaalsuste vahel ning tagada kauba jälgitavus tollis. Selle abil saab toll kontrollida, kas kauba puhul on täidetud sisenemise ja impordi tolliformaalsused. Märkida tuleb viide eelnevale dokumendile, nt ajutise ladustamise deklaratsioonile või sisenemise ülddeklaratsioonile, juhul kui tegemist on vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooniga. Delegeeritud määruse B lisa joonealuse märkuse nr 72⁷ kohaselt ei ole seda viidet vaja juhul, kui liikmesriigi deklaratsioonide töötlemise süsteemis on võimalik asjaomane seos kindlaks teha muu tollideklaratsioonis sisalduva teabe alusel (nt veodokumendi number).

Sel juhul ei pea kõnealust eelneva dokumendi tunnust märkima ning selle asemel võib kasutada andmeelemendis 12 05 000 000 märgitud veodokumendi numbrit, mille abil saab kindlaks teha varasemad formaalsused eeskätt nende liikmesriikide puhul, kus on kasutusel sisenemise ja impordi integreeritud IT-süsteem, ning juhul, kui sisenemise ülddeklaratsioon esitatakse importivas liikmesriigis.

(c) Andmeelement 12 03 000 000. Lisadokumendid

Selles andmeelemendis märgitakse deklaratsiooniga hõlmatud kaubaga seotud liidu, rahvusvaheliste või riigisiseste dokumentide (nt arve), sertifikaatide ja lubade tunnused või viitenumbrid.

(d) Andmeelement 12 05 000 000. Veodokument

Sellele andmeväljale märgitakse veodokumendi liik ja viiteandmed. Kui väikese väärtusega saadetise korral viidatakse selles andmeelemendis veodokumendile, võib see teatavatel juhtudel tähendada, et eelnevale dokumendile ei ole vaja viidata (vt delegeeritud määruse B lisas esitatud joonealune märkus [72] seoses andmeelemendiga 12 01 000 000).

Kullerfirmad viitavad veodokumendile üldjuhul lennuveokirja numbriga. Tegemist on konkreetse saadetise kordumatu tunnusnumbriga, mida saab kasutada ükskõik mis (riiklikus ja üleeuroopalises) süsteemis otsingu tegemiseks ja saadetise ajaloo jälgimiseks.

Postiettevõtjad märgivad andmeelementi 12 01 000 000 standardile S10 vastava vöökoodi, mis võimaldab jälgida konkreetset postisaadetist.

---

⁷ Liikmesriigid võivad anda vabastuse selle kohustuse täitmisest, kui nende süsteemid võimaldavad neil seda teavet automaatselt ja üheselt tuletada mujal deklaratsioonis esitatud teabest.

(e) Andmeelement 12 08 000 000. Viitenumber/UCR

See andmeelement on seotud kordumatu kaubandusliku viitenumbriga, mille müüja on asjaomasele tehingule/tellimusele määranud. See võib esineda WCO (ISO 15459) koodide või samaväärsete koodide kujul

ning võimaldab tollil saada huvipakkuvaid kaubanduslikke alusandmeid võimaliku kontrollitegevuse hõlbustamiseks ja kiirendamiseks. Seepärast on soovitatav see andmeelement võimaluse korral alati esitada. Tollideklaratsiooni esitavale isikule on see andmeelement vabatahtlik. Selle andmeelemendi märkuses on sätestatud, et seda teavet võib kasutada tehingutunnuse märkimiseks, kui kaup deklareeritakse vabasse ringlusse lubamiseks direktiivi 2006/112/EÜ XII jaotise 6. peatüki 4. jaos sätestatud kolmandatest riikidest ja kolmandatelt territooriumidelt imporditud kaupade kaugmüügi erikorra alusel. Kuna tegemist on vabatahtliku elemendiga, võib selle esitada, olenemata impordikäibemaksu kogumiseks kasutatavast korrast.

On oluline märkida, et see tehingutunnus ei ole sama mis veodokumendi number (nt lennuveokirja number kullersaadetiste korral või standardile S10 vastav vöötkood postisaadetiste korral), mille on saadetisele määranud transpordiettevõtja.

Samuti ei ole tehingutunnus sama mis IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number, vaid müüja on selle üldjuhul määranud müügitehingu tähistamiseks kaubanduslikul eesmärgil (nt tellimuse number); tehingutunnuse struktuuri määrab kindlaks müüja, kuid see peaks olema nõutavas vormingus (an...35). Seega võib kasutada üht numbrikombinatsiooni, olenemata tarbimisliikmesriigist ja/või importivast liikmesriigist.

Rühmatellimuste korral viitab tehingutunnus (kui see esitatakse) deklareeritava kaubaartikliga seotud üksiktellimustele.

(f) Andmeelement 13 01 000 000. Eksportija

Selle andmeelemendi märkuse kohaselt tuleb sellesse märkida kaubasaatja täisnimi ja aadress, nagu on märgitud veo tellinud osalise veolepingus.

Näited

- Saadetus, mis sisaldab mitut kaupa ühelt müüjalt, kes ühtlasi tellib veo: selles andmeelemendis tuleb esitada kõnealuse isiku (st müüja) nimi ja aadress deklareerimisel nõutud üldtasemel (kaubasaadetise tasemel).
- Saadetus sisaldab mitut kaupa, mis on pärit eri müüjatelt, kuid ostetud samalt platvormilt. Veo korraldab platvorm: selles andmeelemendis tuleb esitada veo tellinud platvormi nimi ja aadress deklareerimisel nõutud üldtasemel (kaubasaadetise tasemel).
- Mitu eri müüjatelt pärit, kuid samalt platvormilt ostetud kaupa, kui veo korraldab iga müüja eraldi: kaubad saavad üksiksaadetistena ning nende puhul tuleb esitada

eraldi tollideklaratsioonid. Selles andmeelemendis tuleb iga saadetise kohta esitada asjaomase veo tellinud isiku (st vastava müüja) nimi ja aadress deklareerimisel nõutud üldtasemel (kaubasaadetise tasemel).

(g) Andmeelement 13 04 000 000. Importija

Selle andmeelemendi märkuse kohaselt tuleb andmeelementi märkida selle osalise nimi ja aadress, kellele kaup tegelikult saadetakse (st ettevõtja või üksikisik, kes on lõplik kaubasaaja).

(h) Andmeelement 13 04 017 000. Importija tunnusnumber

Selle andmeelemendi märkuse kohaselt tuleb andmeelementi märkida selle osalise tunnusnumber, kellele kaup tegelikult saadetakse.

Märkida tuleb asjaomase isiku EORI-number, millele on osutatud liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 1 punktis 18. Kui importijal ei ole EORI-numbrit, võib toll talle asjaomase deklaratsiooni täitmiseks määrata ajutise numbrit.

Kui importija ei ole EORI süsteemis registreeritud, kuna ta ei ole ettevõtja või kuna ta ei ole asutatud liidus, märgitakse asjaomase liikmesriigi õigusaktides nõutav number.

Seda märkust tuleb lugeda koos delegeeritud määruse B lisa joonealuse märkusega nr 8: tunnusnumber esitatakse üksnes juhul, kui see on olemas.

Näited

- Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioon esitatakse liikmesriigis A ja importija (st kaubasaaja) on üksikisik. Selle liikmesriigi õigusaktide kohaselt ei pea üksikisik registreerima EORI-numbrit saamiseks. Sel juhul jäetakse andmeelement 13 04 017 000 tühjaks või täidetakse kooskõlas selle liikmesriigi õigusaktidega, tingimusel et vastav teave on deklaratsiooni esitavale isikule esitamise ajal kättesaadav.
- Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioon esitatakse liikmesriigis B ja importija (st kaubasaaja) on üksikisik. Selle liikmesriigi õigusaktide kohaselt peab üksikisik registreerima EORI-numbrit saamiseks. Sel juhul märgitakse andmeelemendis 13 04 017 000 üksikisiku EORI-number, tingimusel et see on deklaratsiooni esitavale isikule esitamise ajal kättesaadav.

Eespool kirjeldatu kehtib olenemata sellest, mis korda impordikäibemaksu kogumiseks kasutatakse (IOSS-erikord, impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord või käibemaksu kogumise harilik kord).

Liikmesriigid, kus üksikisikutel peab liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 6 lõike 1 punkti b kohaselt olema tunnusnumber, võivad seda kohustust kohaldada ka edaspidi. Liikmesriigid, kus kõnealune registreerumine nõutav ei ole, ei tohiks kehtestada uusi kohustusi ainuüksi selleks, et rakendada riiklikus impordisüsteemis veeru H7 andmestikku.

(i) Andmeelement 13 05 000 000. Deklarant

Selle andmeelemendi kohta on esitatud üksikasjalikud selgitused punktis 2.2.2.

(j) Andmeelement 13 16 000 000. Täiendavate makseviidete tunnusnumber

Selle andmeelemendi märkuse kohaselt tuleb siin esitada IOSS-erikorra kasutamiseks väljastatud spetsiaalne IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number, kui kaup deklareeritakse vabasse ringlusse lubamiseks direktiivi 2006/112/EÜ XII jaotise 6. peatüki 4. jaos sätestatud kolmandatest riikidest ja kolmandatelt territooriumidelt imporditud kaupade kaugmüügi erikorra alusel.

Seda märkust tuleb lugeda koos delegeeritud määruse B lisa joonealuse märkusega nr 55: see teave esitatakse ainult juhul, kui kaup imporditakse erikorra alusel (IOSS-erikord).

IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number esitatakse tollile hiljemalt vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioonis. Postisaadetiste korral saab selle numbriga esitada ITMATT-sõnumis, et hõlbustada andmete töötlemist.

Selles andmeelemendis märgitakse IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number koos rollikoodiga FR5, mis tähistab müüjat (IOSS).

Ühe saadetise kohta saab märkida vaid ühe IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga ning see tuleb esitada kaubasaadetise tasemel, st see on asjakohane kogu deklaratsiooni seisukohast. Seega ei tohi tollideklaratsioon hõlmata ühtaegu kaupu, mille puhul kasutatakse IOSS-erikorda, ja kaupu, mille puhul IOSS-erikorda ei kasutata.

(k) Andmeelement 14 03 040 000. Maksustamisalus

See andmeelement ei ole veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni puhul kohustuslik, st tollideklaratsiooni esitav isik ei pea seda deklareerima/esitama.

Sellegipoolest tuleb see teave edastada riikliku impordisüsteemi kaudu järelevalvesüsteemi. Seega tuleb iga liikmesriigi riiklikus impordisüsteemis:

- arvutada andmeelement 14 03 040 000 (maksustamisalus) andmeelementide 14 14 000 000 ja 14 15 000 000 alusel ning, kui see on kohaldatav

- konverteerida kaubaarve vääring omavääringusse (andmeelement 14 14 000 000 + andmeelement 14 15 000 000 / kaubaartikkel) × andmeelement 14 09 000 000).

(l) Andmeelement 14 14 000 000. Tegelik väärtus

Selle andmelemendi märkuse kohaselt tuleb siin esitada kauba tegelik väärtus kaubaartikli kohta kaubaarve vääringus.

Andmeelement 14 14 000 000 on tollideklaratsiooni esitavale isikule kohustuslik.

Andmeelementi 14 14 000 000 kasutatakse üksnes veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni korral. Täieliku andmestikuga tollideklaratsiooni (H1) või lihtsustatud tollideklaratsiooni (I1) puhul esitatakse kauba tegelik väärtus andmelemendis 14 08 000 000 (kaubaartikli hind/maksumus). Postisaadetistes sisalduvate kaupade korral esitatava vähendatud andmestikuga tollideklaratsiooni (H6) korral märgitakse kauba tegelik väärtus andmelemendis 14 12 000 000 (postiväärtus).

IOSS-erikorra kasutamisel on soovitatav märkida käibemaksusumma arvel alati eraldi – see võimaldab kindlaks teha tegeliku väärtuse ja arvutada maksustamisaluse, et edastada vastavad andmed järelevalvesüsteemi.

1. näide: tegelik väärtus on 140 eurot (ilma käibemaksuta; muid kulusid ei ole arvel märgitud)

Kaubaartikli nr	Tootenimetus	Hind	KM	Hind kokku
1	Talvemantel	140 €	28 €	168 €

2. näide: tegelik väärtus on 140 eurot (ilma käibemaksuta; transpordikulud märgitud eraldi)

Kaubaartikli nr	Tootenimetus	Hind	KM	Hind kokku
1	Talvemantel	140 €	28 €	168 €
2	Transporditasu	15 €	3 €	18 €

3. näide: tegelik väärtus on 140 eurot (ilma käibemaksuta; transpordikulud märgitud eraldi)

Kaubaartikli nr	Tootenimetus	Hind	KM	Hind kokku
1	Talvemantel	120 €	24 €	144 €
2	T-särk	20 eurot	4 €	24 eurot
3	Transporditasu	15 €	3 €	18 €

4. näide: tegelik väärtus on 160 eurot (ilma käibemaksuta; arvel ei ole eraldi märgitud muid kulusid)

Kaubaartikli nr	Tootenimetus	Hind	KM	Hind kokku
1	Talvemantel	160 €	32 €	192 €

Kuna 4. näites on tegelik väärtus üle 150 euro, ei saa kauba deklareerimiseks kasutada veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni. Selle asemel tuleb kasutada standardtollideklaratsiooni (H1 või – üksnes postiettevõtjate korral – H6) või lihtsustatud tollideklaratsiooni (II).

(m) Andmeelement 14 15 000 000. Sihtkohta transportimise ja kindlustuskulud

Selle andmeelemendi märkuse kohaselt tuleb siin esitada lõppsihtkohta transportimise ja kindlustuskulud kaubaarve vääringus.

Andmeelement 14 15 000 000 on tollideklaratsiooni esitavale isikule kohustuslik. Kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse B lisa I jaotise 1. peatüki sissejuhatava märkusega nr 3 kogutakse neid andmeid aga ainult juhul, kui see on vajalik. Peale selle võib selles kontekstis asjakohane olla ka sissejuhatav märkus nr 6, mille kohaselt põhinevad deklarandi esitatud andmed tabel, millest ta on teadlik deklaratsiooni tollile esitamise ajal, ilma et see piiraks liidu tolliseadustiku artikli 15 kohaldamist.

Näited

- Arvel on märgitud kauba hind koos transpordi- ja kindlustuskuludega: 120 eurot. Transpordi- ja kindlustuskulud on arvel märgitud eraldi – *andmeelemendis 14 14 000 000 märgitav tegelik väärtus on 100 eurot; andmeelemendis 14 15 000 000 märgitavad lõppsihtkohta transportimise ja kindlustuskulud on 20 eurot.*
- Arvel on märgitud kauba koguhind: 120 eurot. Lisadokumentides ei ole osutatud transpordi- ega kindlustuskuludele – *andmeelemendis 14 14 000 000 märgitav tegelik väärtus on 120 eurot. Andmeelement 14 15 000 000 jäetakse tühjaks või märgitakse selle väärtuseks 0, olenevalt liikmesriigi impordisüsteemist.*

(n) Andmeelement 18 02 000 000. Täiendavad mõõtühikud

Selle andmeelemendi märkuse kohaselt tuleb siin vajaduse korral esitada kõnealuse kaubaartikli kogus väljendatuna liidu õigusnormidega sätestatud ja Euroopa Liidu integreeritud tariifistikus (TARIC) avaldatud ühikuga.

Seda märkust tuleb lugeda koos delegeeritud määruse B lisa joonealuse märkusega nr 56: see teave on nõutav üksnes juhul, kui deklaratsioon hõlmab määruse (EÜ) nr 1186/2009 artiklis 27 ja/või nõukogu direktiivi 2006/79/EÜ artiklis 2 nimetatud kaupa.

Seega on kõnealune andmeelement kohustuslik üksnes tarbijalt tarbijale (üksikisikult üksikisikule) saadetavate saadetiste korral, juhul kui kauba suhtes kehtivad selle laadi tõttu koguselised piirangud (tubakatooted, alkohol ja alkohoolsed joogid, parfüümid ja tualettveed).

Näide

Karp sigareid, mis saadetakse kingitusena.

Kogus: karbis on 10 sigarit

Täiendav mõõtühik: 0,01

(o) Andmeelement 18 09 056 000. Harmoneeritud süsteemi alamrubriigi kood

Selle andmeelemendi märkuse kohaselt tuleb siia sisestada deklareeritava kauba kuuekohaline harmoneeritud süsteemi nomenklatuuri kood.

2.2.2. Kes võib deklaratsiooni esitada?

Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni saavad esitada kõik liidu tolliseadustiku artiklis 170 sätestatud tingimustele vastavad isikud. Deklaratsiooni võib esitada kas importija (st kaubasaaja, kes on enamasti – kuid ei pea olema – ühtlasi ostja) enda nimel ja enda eest või esindaja (st postiettevõtja, kullerfirma, tolliaagent vms) vastavalt liidu tolliseadustikus sätestatud üldtingimustele. Olenevalt esindamise liigist võib esindaja tegutseda esindatava isiku nimel ja eest (otsene esindamine) või enda nimel, kuid esindatava isiku eest (kaudne esindamine).

Vabasse ringlusse lubamiseks vajalikul tollivormistusel võib toll nõuda esindajalt tõendeid esindatava isiku volituse olemasolu kohta. Kui esindaja neid tõendeid ei esita või ei teata, et ta tegutseb esindajana, loetakse, et ta tegutseb enda nimel ja eest ning kannab asjaomase tollideklaratsiooni eest täielikku vastutust.

Tollivormistusprotsessi kiirendamiseks võidakse seda volitust ostjalt küsida juba ostu ajal, st kättetoimetamisvariantide valimisel. Samuti on soovitatav, et see volitus hõlmaks kõiki kauba tollivormistusega seotud formaalsusi, sealhulgas tollideklaratsiooni võimalikku muutmist või kehtetuks tunnistamist.

Näited

- 1) Eestis asuv importija tellib veebiplatvormi kaudu müüjalt paari spordijalatseid. Saadetus vastab kõigile liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 143a tingimustele (kaup

kuulub tollimaksuvabastuse määruse artikli 23 lõike 1 kohaldamisalasse ning selle suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid). Kauba transpordib Eestisse postiettevõtja/kullerfirma ning kauba saabumisel soovib importija esitada tollideklaratsiooni enda nimel. Selleks on tal õigus kasutada veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni.

Väljavõte tollideklaratsioonist:

Andmeelement 13 04 000 000	Importija	Isik (eraisik või juriidiline isik)
Andmeelement 13 05 000 000	Deklarant	Importija
Andmeelement 13 06 000 000	Esindaja	–

- 2) Teises stsenaariumis määrab importija postiettevõtja / kullerfirma / muu tolliagendi esitama tollideklaratsiooni tema nimel ja eest => postiettevõtja/kullerfirma on otsene esindaja ning võib valida selleks otstarbeks veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni.

Väljavõte tollideklaratsioonist:

Andmeelement 13 04 000 000	Importija	Isik (eraisik või juriidiline isik)
Andmeelement 13 05 000 000	Deklarant	Importija
Andmeelement 13 06 000 000	Esindaja	Postiettevõtja / kullerfirma / muu tolliagent
Andmeelement 13 06 030 000	Esindaja staatuse kood	2 (tolliseadustiku artikli 18 lõikes 1 osutatud otsene esindamine)

- 3) Kolmandas stsenaariumis määrab importija postiettevõtja / kullerfirma / muu tolliagendi end kaudselt esindama, seega vormistab viimane kaubad tollis enda nimel, kuid importija eest.

Väljavõte tollideklaratsioonist:

Andmeelement 13 04 000 000	Importija	Isik (eraisik või juriidiline isik)
Andmeelement 13 05 000 000	Deklarant	Postiettevõtja / kullerfirma / muu tolliagent
Andmeelement 13 06 000 000	Esindaja	Postiettevõtja / kullerfirma / muu tolliagent
Andmeelement 13 06 030 000	Esindaja staatuse kood	3 (tolliseadustiku artikli 18 lõikes 1 osutatud kaudne esindamine)

- 4) Neljandas stsenaariumis ei teata postiettevõtja / kullerfirma / muu tolliagent asjaolust, et ta tegutseb esindajana ja seepärast loetakse, et ta tegutseb enda nimel ja eest, täites kõiki deklarandi suhtes kohaldatavaid kohustusi.

Väljavõte tollideklaratsioonist:

Andmeelement 13 04 000 000	Importija	Isik (eraisik või juriidiline isik)
Andmeelement 13 05 000 000	Deklarant	Postiettevõtja / kullerfirma / muu tolliagent
Andmeelement 13 06 000 000	Esindaja	–

Deklaratsiooni esitamiseks peavad deklaratsiooni esitavale isikule olema kättesaadavad kõik kauba vabasse ringlusse lubamiseks vajalikud andmed. Deklaratsioon aktsepteeritakse üksnes juhul, kui see sisaldab kõiki neid andmeid. Teise isiku eest deklaratsiooni esitamiseks peab tolliesindajatel (k.a postiettevõtjad, kullerfirmad vms) olema volitus (liidu tolliseadustiku artikkel 19).

Ettevõtjate puhul, kes tegutsevad korrapäraselt tolliesindajatena, võivad tolliasutused kooskõlas liidu tolliseadustiku artikli 19 lõikega 3 loobuda iga kord volituse kohta tõendite esitamisest. Isegi kui tõendite esitamise kohustust ei ole, peab esindajal siiski olema volitus asjaomase isiku (st isik, kellel on õigus volitada teist isikut tema nimel tegutsema, näiteks importija) nimel esindajana tegutseda. Teisisõnu peab asjaomane isik olema sõnaselgelt nõustunud enda esindamisega, või peab olema võimalik eeldada, et ta nõustub volitusega pärast seda, kui talle on antud võimalus väljendada oma seisukohta kavatsuse kohta deklareerida kaup ise või määrata endale teine tolliesindaja. Kui esindaja sellise volituse olemasolu ei tõenda, loetakse ta enda nimel ja enda eest tegutsevaks ning ta kannab asjaomase tollideklaratsiooni eest täielikku vastutust.

2.2.3. Mis kaupu on võimalik veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioonil deklareerida?

Nagu on sätestatud liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artiklis 143a, saab veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni kasutada järgmistele tingimustele vastava kauba puhul:

- 1) kaup saadetises, mis on vastavalt tollimaksuvabastuse määruse artikli 23 lõikele 1 või artikli 25 lõikele 1 vabastatud imporditollimaksust;
- 2) saadetises sisalduva kauba suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid.

1) Kaup saadetises, mis on vastavalt tollimaksuvabastuse määruse artikli 23 lõikele 1 või artikli 25 lõikele 1 vabastatud imporditollimaksust

Artiklis viidatakse tollimaksuvabastuse määrusele ning konkreetsemalt selle artikli 23 lõikele 1 ja artikli 25 lõikele 1, millel põhinevad vastavalt väikese väärtusega kauba 150 euro piirmäär ja mittekaubanduslikku laadi kingituste (tarbijalt tarbijale) 45 euro piirmäär.

Artikli 23 lõikes 1 on kauba suhtes sätestatud järgmised tingimused:

- kaup on väikese väärtusega (tegelik koguväärtus ei ületa 150 eurot ühe saadetise kohta);
- kaup saadetakse kolmandast riigist otse ELis asuvale kaubasaajale;
- maksuvabastust ei kohaldata järgmise kauba suhtes: alkoholitooted, parfüüm ja tualettvesi, tubakas ja tubakatooted. Seega ei saa neid kaupu deklareerida veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioonil, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse tollimaksuvabastuse määruse artikli 25 lõiget 1 (st saadetis saadetakse üksikisikult üksikisikule). Artiklis 26 on sätestatud, et nende saadetiste puhul kohaldatakse tollimaksuvabastust kuni väärtuseni 45 eurot ning teatavaid koguselisi piiranguid konkreetsete kaupade puhul.

Tasub märkida, et artikli 23 lõike 1 kohane tollimaksuvabastus kehtib ühe saadetise kohta ning kui saadetis koosneb mitmest esemest, ei saa saadetise väärtust jagada, et taotleda tollimaksuvabastust eraldi ühe või mitme eseme puhul, mille väärtus on kuni 150 eurot.

Kui ühes konteineris transporditakse koos sadu eri üksiktarbijatele suunatud ja nende nimega märgistatud pakke, võidakse need vormistada sama suurel arvul veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioonidega ja toimetada pärast vabasse ringlusse lubamist lõppsihtkohta. Meeles tuleb pidada, et kaubad, mille puhul IOSS-erikorda ei kasutata, tuleb vabasse ringlusse lubamiseks deklareerida liikmesriigis, kus on kaupade lõppsihtkoht. Vt asjaomased kasutusstsenaariumid 2. lisas.

Tegelik väärtus kuni 150 eurot saadetise kohta

Selleks et kindlaks teha, kas kaup vastab tollimaksuvabastuse määruse artikli 23 lõike 1 kohase tollimaksuvabastuse tingimustele, tuleb teada kauba tegelikku väärtust (määratlus liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 1 lõikes 48). Selle väärtuse leiab toll andmeelemendist 14 14 000 000 ning selle alusel hinnatakse, kas veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni kasutamine on õigustatud. Tegelikku väärtust on üksikasjalikult selgitatud 1. peatükis.

Kui toll tuvastab, et kauba tegelik väärtus on üle 150 euro, olenevad võetavad järelemeetmed sellest, millal see asjaolu kindlaks tehti. Alljärgnevas tabelis esitatakse ülevaade võimalikest stsenaariumidest.

Kauba õige väärtuse kindlakstegemise aeg	Nõutavad järelmeetmed	Isik, kes peab meetmeid võtma	Õiguslik alus
Enne veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni aktsepteerimist	H7 andmestikuga tollideklaratsiooni tagasilükkamine	Toll	Liidu tolliseadustiku artikkel 172
	Uue tollideklaratsiooni (v.a veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioon) esitamine	Deklarant	
Pärast tollideklaratsiooni aktsepteerimist, kuid enne kauba vabastamist, kui kauba tegelik väärtus on ≤ 150 eurot	Tollideklaratsiooni muutmine ⁸	Deklarant	Liidu tolliseadustiku artikkel 191 ja artikli 173 lõige 1
Pärast tollideklaratsiooni aktsepteerimist, kuid enne kauba vabastamist, kui kauba tegelik väärtus on > 150 eurot	Toll võib keelduda kaupa vabastamast või soovitada deklarandil taotleda veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamist ja esitada uus, veeru H1 andmestikuga tollideklaratsioon või lihtsustatud tollideklaratsioon. Teise võimalusena võib toll tühistada tollideklaratsiooni aktsepteerimise otsuse ning nõuda täieliku andmestikuga	Toll	Liidu tolliseadustiku artiklid 27, 174, 188, 191, 198 Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artiklid 8–10 Liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artiklid 8–9

⁸ Tollideklaratsiooni saab muuta üksnes juhul, kui täidetud on liidu tolliseadustiku artikli 173 lõikes 2 sätestatud tingimused (toll ei ole deklarandile teatanud kauba kontrollimisest, toll ei ole tuvastanud, et andmed on ebaõiged, kaup ei ole veel vabastatud). Muul juhul kohaldatakse allpool kirjeldatud menetlust juhtumitel, mille puhul ebaõige väärtus tuvastatakse pärast tollideklaratsiooni aktsepteerimist, kuid enne kauba vabastamist, ning kauba tegelik väärtus on > 150 eurot.

	tollideklaratsiooni või õiget tolliväärtust sisaldava lihtsustatud tollideklaratsiooni esitamist; sel juhul on deklarandil õigus olla ära kuulatud.		
Pärast kauba vabastamist, kui õige väärtuse teeb kindlaks deklarant	Tollideklaratsiooni muutmine, kui väärtus on endiselt alla 150 euro	Deklarant	Liidu tolliseadustiku artikli 173 lõige 3
Vabastusjärgse kontrolli käigus	Ametlik tolliotsus vabastusjärgse kontrolli tulemuste alusel ja tasutava imporditollimaksu kohta. IOSS-erikorra kasutamisel tuleb teavitada ka registreerimisliikmesriiki (halduskoostöö eesmärgil).	Toll	Liidu tolliseadustiku artikkel 29 Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artiklid 8–10 Liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artiklid 8–9

Tollimaksuvabastuse määruse **artikli 25** lõike 1 kohaldamisalasse kuulub järgmistele tingimusele vastav kaup:

- kaup sisaldub saadetistes, mille väärtus on kuni 45 eurot;
- kaup saadetakse kolmanda riigi üksikisikult ELi tolliterritooriumil elavale üksikisikule;
- kauba import ei ole kaubanduslikku laadi (tegemist on juhuti saadetava, üksnes kaubasaaja (st importija) või tema perekonna isiklikuks tarbeks ettenähtud kaubaga, mille laad ega kogus ei viita kaubanduslikule eesmärgile ning mille kaubasaatja saadab kaubasaajale (st importijale) tasuta⁹);
- koosõlas tollimaksuvabastuse määruse artikliga 27 kohaldatakse koguselisi piiranguid tubakatoodete, alkoholsete jookide, parfüümi ja tualettvee suhtes.

Meeles tuleb pidada, et mittekaubanduslikku laadi kauba puhul saab maksuvabastust taotleda üksikeseme kohta, st kui kahe või enama eseme koguväärtus ühe kaubasaadetise kohta on üle 45 euro, kohaldatakse nende esemete suhtes maksuvabastust selle summa

⁹Kaubanduslik laad on määratletud tollimaksuvabastuse määruse artikli 25 lõikes 2.

ulatuses nii, nagu oleks seda kohaldatud eraldi importimise korral. Üksikeseme väärtust aga jagada ei saa (tollimaksuvabastuse määruse artikli 26 lõige 2). Käibemaksuvabastust kaalutakse aga kogu saadetise tasandil ja mitte seoses saadetises sisalduvate üksikkaupadega¹⁰.

NB! Kaupa, mis on tollimaksust vabastatud tollimaksuvabastuse määruse muude artiklite alusel (nt kaubanäidised), ja tagastatud kaupa ei saa deklareerida oluliselt vähendatud andmestikuga tollideklaratsioonil ning nende puhul tuleb esitada lihtsustatud tollideklaratsioon või täieliku andmestikuga standardtollideklaratsioon.

Kui kingituste (v.a alkoholitooted, parfüüm ja tualettvesi või tubakas ja tubakatooted) väärtus on üle 45 euro, kuid muus osas vastavad need tollimaksuvabastuse määruse artikli 23 kohase tollimaksuvabastuse tingimustele, lükkab toll tollideklaratsiooni tagasi ja deklarant muudab seda, asendades lisaprotseduuri koodi C08 koodiga C07.

Kuni kauba väärtus ei ületa 150 eurot, ei pea tollimaksu maksma, kuid tasuda tuleb käibemaks. Kui teised tingimused on täidetud, on võimalik kasutada veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni.

Näited

- a) *Ühelt üksikisikult teisele üksikisikule saadetav saadetis väärtusega 30 eurot: imporditollimaksu ega käibemaksu ei pea maksma, lisaprotseduuri kood C08.*
- b) *Ühelt üksikisikult teisele üksikisikule saadetav saadetis väärtusega 50 eurot: imporditollimaksu ei pea maksma, käibemaksu peab maksma, lisaprotseduuri kood C07.*
- c) *Ühelt üksikisikult teisele üksikisikule saadetav saadetis väärtusega 100 eurot:
1. ese: väärtus 20 eurot, imporditollimaksu ei pea maksma, käibemaksu peab maksma, lisaprotseduuri kood C07;
2. ese: väärtus 30 eurot, imporditollimaksu ei pea maksma, käibemaksu peab maksma, lisaprotseduuri kood C07;
3. ese: väärtus 50 eurot, imporditollimaksu ei pea maksma, käibemaksu peab maksma, lisaprotseduuri kood C07.*

Arvestades, et saadetise koguväärtus on üle 45 euro, ei saa käibemaksuvabastust kohaldada.

- d) *Ühelt üksikisikult teisele üksikisikule kaubandusliku tehingu raames (nt elektroonilises C2C-liideses müüidav kaup) saadetav saadetis väärtusega alla*

¹⁰ Direktiivi 2006/79/EÜ artikli 1 lõike 2 punkti c kohaselt on mittekaubanduslikku laadi väikesaadetised saadetised, mis „c) sisaldavad kaupa koguväärtusega kuni 45 eurot“.

150 euro: imporditollimaksu ei pea maksma, käibemaksu peab maksma, lisaprotseduuri kood C07.

Tasub märkida, et eespool kirjeldatud stsenaariumides b, c ja d ei saa lisaprotseduuri koodi C07 kasutada koos koodiga F48 või F49, sest nii IOSS-erikorda kui ka impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorda kohaldatakse üksnes kaupade kaugmüügi korral (ettevõtjalt tarbijale, B2C).

2) Saadetises sisalduva kauba suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid

Pidades silmas, et liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 143a kohaselt ei saa veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooniga vabasse ringlusse lubada kaupu, mille suhtes kohaldatakse keelde ja/või piiranguid, ei tohi deklaratsioon hõlmata kaupu, mis sellele nõudele ei vasta. Sellise kauba (v.a kaup, mida on keelatud vabasse ringlusse lubada) deklareerimiseks tuleb ka edaspidi kasutada kogu asjakohast teavet sisaldavat standardtollideklaratsiooni. Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni esitamisega kinnitab deklarant, et kauba suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid.

Et hinnata, kas see tingimus on täidetud, lähtub toll tollideklaratsioonil esitatud teabest, täpsemalt kuuekohalisest HS-koodist, ent ka kauba kirjeldusest ning eksportija nimest ja aadressist. Lisaks võimaldab alates 2021. aastast kohaldatav sisenemise ülddeklaratsiooni esitamise kord tollil saada täiendavat teavet turvalisuse ja julgeoleku tagamiseks tehtava riskianalüüsi tarbeks. Kõiki neid andmeid kasutatakse asjakohase tollikontrolli algatamiseks, mida võidakse omakorda täiendada juhuslike kontrollidega.

Kullerfirmad on oma süsteemidesse integreerinud kontrolliprotsessi, mis võimaldab kindlaks teha tolli seisukohast olulised keelud ja piirangud. See protsess on mitmetasandiline ning koosneb eri etappidest. Esimene tasand on automatiseeritud hindamine, mille käigus rakendab süsteem filtreid kaubakirjeldustes sisalduvate märksõnade ning täiendavate parameetrite põhjal, näiteks kaal ja kliendi (nii kaubasaatja kui ka kaubasaaja, st importija) profiil. Süsteem ei lase vastavate saadetiste puhul teha lihtsustatud tolliprotseduuri ning suunab need järjekorda. Selleks et teha lisakontrollid ja ettevalmistused kauba suunamiseks tolliprotseduurile, on järgmise tasandina vajalik töötajate sekkumine.

Oluline on märkida, et liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 143a sõnastust „tingimusel et [...] kauba suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid“ ei tohi mõista nii, et sellega välistatakse vähendatud andmestikuga tollideklaratsiooni kasutamise võimalus kõigi kaupade puhul, mille kuuekohaline HS-kood võib olla seotud TARICis avaldatud keelu või piiranguga.

Tollil on soovitatav lähtuda keeldude ja piirangute kontrollimisel järgmisest meetodikast:

- kui kõigi deklareeritud kuuekohalise HS-koodi alla kuuluva kaheksakohalise CN-koodiga tähistatud kaupade suhtes kohaldatakse keelde ja/või piiranguid, tuleb

vastav HS-kood blokeerida ja veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioon tagasi lükata; ning

- kui keelde ja/või piiranguid kohaldatakse vaid teatavate deklareeritud kuuekohalise HS-koodi alla kuuluva kaheksakohalise CN-koodiga tähistatud kaupade suhtes, tehakse veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni juurde märke ning pädev tolliasutus peab tegema lisakontrolli.

Selleks et tagada keeldude ja piirangute automaatkontroll ning asjaomase kauba kiire vabastamine, on soovitatav integreerida asjaomane meetoodika liikmesriigi riiklikusse impordisüsteemi sama automatiseeritud lahenduse abil, mis töötati välja veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni rakendamiseks süsteemis.

2.2.4. Milline käibemaksu kogumise kord?

Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni saab kasutada alljärgnevate käibemaksu kogumise kordade puhul:

- impordikord / impordi ühtne kontaktpunkt (IOSS-erikord) (vt punkt 3.1);
- impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord (vt punkt 3.2) ning
- käibemaksu kogumise harilik kord (vt punkt 3.3).

2.2.5. Mis protseduurikood?

Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni puhul tuleb vastavalt liidu tolliseadustiku rakendusmääruse B lisale kasutada protseduurikoodi 4 000:

„H7	Vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon, kui saadeti on vabastatud imporditollimaksust vastavalt määruse (EÜ) nr 1186/2009 artikli 23 lõikele 1 või artikli 25 lõikele 1	4 000.“
-----	--	---------

Kui kaup suunati enne vabasse ringlusse lubamist muule tolliprotseduurile, ei tohiks see olla imporditollimaksust vabastatud. Seega ei ole lubatud muud liiki (tollilaos või vabatsoonis) ladustamine kui ajutine ladustamine, sest see oleks vastuolus tollimaksuvabastuse määruse artikli 23 lõike 1 kohase nõudega, et kaup saadetakse otse.

See tähendab, et kaupa, mis suunati algselt ladustamisprotseduurile, ei saa deklareerida veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioonil. Seda tollideklaratsiooni saab aga kasutada juhul, kui tegemist on ajutiselt ladustatud kaubaga või kaubaga, mis suunati kohe pärast liidu tolliterritooriumile toomist või enne seda transiidiprotseduurile. Mõlemal juhul on protseduurikood 4 000.

2.2.6. Üleminekumeetmed

Üleminekumeetmed liikmesriikidele

Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 143a lõikes 3 on sätestatud:

„Kuni rakendusotsuse (EL) 2019/2151 lisas osutatud riiklike impordisüsteemide uuendamise kuupäevadeni võivad liikmesriigid ette näha, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud deklaratsiooni suhtes kohaldatakse delegeeritud määruse (EL) 2016/341 9. lisas esitatud andmenõudeid.“

Sel otstarbel saab kasutada alljärgnevat andmestikke:

- lihtsustatud tollideklaratsiooni andmestik, nagu on sätestatud 9. lisa liite A tabelis 7, või
- vabasse ringlusse lubamise standardtollideklaratsioon, nagu on sätestatud 9. lisa liite C1 veerus H.

2.3. Täieliku andmestikuga tollideklaratsioon – veerg H1

Väikese väärtusega saadetiste importimisel ELi saab endiselt kasutada standardtollideklaratsiooni, millel on kolm korda rohkem andmeelemente kui veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioonil. Peale selle on veeru H1 andmestikuga tollideklaratsioon teataval asjaoludel (nt kui tegemist on aktsiisikaubaga või kaubaga, mille suhtes kohaldatakse keelde ja piiranguid) ainus sobiv andmestik kauba vabasse ringlusse lubamiseks.

Mahtusid arvesse võttes on aga oluline rõhutada, et võimaluse korral tuleks alati eelistada vähendatud andmestikuga deklaratsiooni, sest nii kullerfirmade ja postiettevõtjate kui ka liikmesriikide tolliasutuste IT-süsteemide võimsusel on omad piirid.

2.4. Eelnevalt esitatud tollideklaratsioon ajutise ladustamise deklaratsioonina

Väikese väärtusega saadetiste importimisel ELi võib igasugune lisaformaalsus suurendada teenustasusid ja aeglustada pakkide kättetoimetamist. Seepärast on soovitatav kõnealuse kauba puhul teatavad sisenemisformaalsused ühendada.

Liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artiklis 192 on sätestatud, et eelnevalt esitatud tollideklaratsiooni on võimalik käsitada ajutise ladustamise deklaratsioonina. See säte kehtib kõikide andmestike suhtes ega piirdu ainuüksi veeru H7 andmestikuga deklaratsiooniga. Peamiselt võib see olla kohaldatav juhtudel, kui tollideklaratsiooni

esitab sama isik, kes ühtlasi esitab kauba tollile. Eelnevalt esitatud tollideklaratsiooni korral saab toll teha saabumiseelse riskianalüüsi, et tuvastada suure riskiga saadetised ning tagada, et väikese riskiga kauba saab kohe pärast tollile esitamist kiirelt vabastada.

2.5. Muud variandid (lihtsustused, ühtne esitamine)

Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni kasutamine on vabatahtlik ning valiku teeb deklarant. Kui seda ei kasutata, võib deklarant otsustada kasutada täieliku andmestikuga standardtollideklaratsiooni või lihtsustatud tollideklaratsiooni. Lihtsustatud tollideklaratsioonis peab aga esitama rohkem andmeelemente kui teatavate väikese väärtusega saadetiste jaoks ette nähtud tollideklaratsioonis (st veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioonis).

Postisaadetiste puhul on endiselt võimalik kasutada veeru H6 andmestikuga tollideklaratsiooni.

Sel juhul tuleb täita kõiki nõudeid seoses IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga valideerimise, käibemaksu kogumise tagamise ja andmete järelevalvesüsteemi edastamisega.

2.5.1. Lihtsustatud tollideklaratsioon

Väikese väärtusega saadetise tollivormistuseks saab kasutada lihtsustatud tollideklaratsiooni, eeldusel, et täidetud on kõik liidu tolliseadustiku raamistikus sätestatud tingimused selle lihtsustuse kasutamiseks.

IOSS-erikorra puhul tuleb kasutatava tollideklaratsiooni andmestikus esitada IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number andmeelemendis 13 16 000 000. Kuni riiklike impordisüsteemide uuendamiseni (hiljemalt 2022. aasta lõpuks) kohaldatakse lihtsustatud tollideklaratsiooni puhul liidu tolliseadustiku üleminekuperioodi delegeeritud määruse 9. lisa liites A esitatud andmenõudeid. Sel juhul esitatakse IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number tollideklaratsiooni lahtris 44. See võimaldab kasutada lihtsustatud tollideklaratsiooni üleminekuperioodil.

Lihtsustatud tollideklaratsiooni kasutavatele liikmesriikidele tuletatakse meelde tolliseadustiku artikli 167 lõike 1 punktiga a ette nähtud võimalust mitte kohaldada väikese väärtusega saadetise deklaratsiooni korral lisadeklaratsiooni esitamise nõuet (kooskõlas liidu tolliseadustiku artikli 167 lõikega 3).

Tasub märkida, et lihtsustatud tollideklaratsiooni andmestik on kohandatud tavapäraste kaubanduslike tehingutega seotud vajadustele ning see sisaldab märksa rohkem andmeelemente kui veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioon. Seega võib

selle kasutamine olla koormav nii deklarantidele kui ka tollile (sh kohustus saata andmed järelevalvesüsteemi).

2.5.2. Deklarandi arvestuskande tegemine

Deklarandi arvestuskande tegemine on tollilihtsustus, mida võidakse lubada juhul, kui täidetud on teatavad tollialastes õigusaktides (liidu tolliseadustiku artikkel 182) sätestatud tingimused ja kriteeriumid. Deklarandi arvestuskande mõlema liigiga (st nii juhul, kui kohaldatakse kauba esitamise nõuet, kui ka juhul, kui sellest nõudest loobutakse) on võimalik deklareerida väikese väärtusega saadeti vabasse ringlusse lubamiseks juhul, kui importimisel kasutatakse impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorda ja käibemaksu kogumise harilikku korda.

See lihtsustus ei ole aga asjakohane IOSS-erikorra puhul, sest olenemata sellest, kas kauba esitamise nõuet kohaldatakse või mitte, ei saa deklarandi arvestuskande tegemisega täita IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrilise valideerimise ja kuupõhise aruandlusega seotud nõudeid. Peale selle tuleb arvesse võtta, et deklarandi arvestuskande tegemise korral ei saa loobuda lisadeklaratsiooni esitamise nõudest, vaatamata sellele, mis korda käibemaksu kogumiseks kasutatakse.

2.5.3. Keskne tollivormistus

On oluline märkida, et keskse tollivormistuse kasutamiseks peab olema täidetud mitu liidu tolliseadustiku artiklis 179 sätestatud tingimust (nt kui asjaomased tolliasutused asuvad kahes eri liikmesriigis, peab selleks olema luba) ning tollideklaratsioon tuleb esitada selle liikmesriigi tolliasutuses, kus loa omanik on asutatud. Seda lihtsustust käsitatakse eraldiseisvalt väikese väärtusega saadeti IOSS-erikorra alusel tehtavast tollivormistusest, mis põhineb teistsugustel eeskirjadel: luba ei ole vaja ning vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni saab esitada ükskõik kus ELis, kuigi tollideklaratsioon tuleb esitada samas tolliasutuses, kus kaup tollile esitatakse.

Kui väikese väärtusega saadeti lubatakse vabasse ringlusse impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra või käibemaksu kogumise hariliku korra alusel, kohaldatakse liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 221 lõiget 4 ning tollideklaratsioon esitatakse tolliasutuses, „mis asub liikmesriigis, kus kauba lähetamine või vedu lõpeb“, st kauba lõppsihtkohaks olevas liikmesriigis. Seega ei ole keskne tollivormistus nende kahe stsenaariumi puhul asjakohane.

Mis puudutab IOSS-erikorra stsenaariumit, siis ei kuulu väikese väärtusega saadeti keskse tollivormistuse küsimus käesoleva CCI 2. etapi projekti kohaldamisalasse. Sellele küsimusele keskenduva võimaliku tulevase projekti väljavaateid ei ole veel uuritud.

2.5.4. Tollideklaratsiooni ja sisenemise ülddeklaratsiooni ühtne esitamine

Selle võimaluse puhul on kesksel kohal põhimõte, et ICS2 (liidu tolliseadustiku kohane impordikontrollisüsteem 2) kauplejate ühisliideses esitatavaid andmeid on võimalik kasutada kahel eri eesmärgil: nii sisenemise ülddeklaratsiooni kui ka tollideklaratsiooniga seotud kohustuste täitmiseks.

Väikese väärtusega saadetiste vabasse ringlusse lubamise korral esitab deklaratsiooni esitav isik andmed vaid ühe korra võimalikult varajases etapis ning seejärel kasutab toll neid andmeid mitmesugustel eesmärkidel, mida vajalikuks peetakse. See eeldab, et veeru H7 andmestikuga tollideklaratsioon esitatakse koos sisenemise ülddeklaratsiooni andmetega süsteemi ICS2 kauplejate ühisliideses (*Shared Trader Interface, STI*), mis toimib ühtse sisenemispunktina.

See võimalus ei ole aga ette nähtud enne ICS2 2. väljalaske kasutuselevõttu (kavandatud 1. märtsiks 2023) – isegi pärast seda on see väga kaheldav, sest kõnealune funktsioon ei ole üksikasjalikult välja töötatud ning seega ei ole praeguses etapis ette nähtud, et 2. väljalase seda hõlmab.

2.6. Postisaadetiste tollivormistus

Kõik ELi imporditud postisaadetised saab olenemata deklareerida vabasse ringlusse lubamiseks täieliku andmestikuga (veeru H1 andmestik) standardtollideklaratsioonil või – juhul kui täidetud on liidu tolliseadustiku artiklis 166 sätestatud tingimused – lihtsustatud tollideklaratsioonil (veeru I1 andmestik).

Alljärgnevas tabelis on lisaks esitatud ülevaade lihtsustatud formaalsustest, mida saab, olenevalt väärtusest, kasutada kõnealuse kauba tollivormistuseks.

Kaup väärtusega ≤ 150 eurot	Veeru H7 andmestikuga elektrooniline tollideklaratsioon	Alates 1. juulist 2021	<ul style="list-style-type: none"> - Kaup, mille suhtes kohaldatakse tollimaksuvabastust (tollimaksuvabastuse määruse artiklid 23 ja 25) - ØKeelud ja piirangud - Üksnes tolliprotseduur 4 000
	Üleminekuaja delegeeritud määruse (9. lisa) kohane tollideklaratsioon	Kuni riiklike impordisüsteemide uuendamiseni (hiljemalt 31.12.2022)	<ul style="list-style-type: none"> - Liikmesriigil on õigus kasutada seda alternatiivi, kui veeru H7 andmestik ei ole veel kättesaadav

	Deklareerimine mis tahes muu toiminguga (kauba esitamisega) (deklaratsioon CN22/CN23)	Kuni ICS2 kasutuselevõtu tähtaja lõpuni (hiljemalt 1.10.2021)	<ul style="list-style-type: none"> - Liikmesriik lubab kasutuselevõtu tähtaja jooksul kasutada seda akti - Kaup, mille suhtes kohaldatakse tollimaksuvabastust (tollimaksuvabastuse määruse artiklid 23 ja 25) - ØKeelud ja piirangud - ØIOSS-erikord või käibemaksu erikord - Andmete aktsepteerimine tollis
Kaup postisaadetises väärtusega ≤ 1 000 eurot	Veeru H6 andmestikuga elektrooniline tollideklaratsioon	Alates 1. maist 2016	<ul style="list-style-type: none"> - ØKeelud ja piirangud - ØTolliprotseduuri kood 42/63
	Deklareerimine mis tahes muu toiminguga (kauba esitamisega) (deklaratsioon CN22/CN23)	Kuni riiklike impordisüsteemide uuendamiseni (hiljemalt 31.12.2022)	<ul style="list-style-type: none"> - Ei saa kasutada liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 143a kohaldamisalasse kuuluvates postisaadetistes sisalduvate kaupade puhul (väärtusega ≤ 150 eurot) - Kui liikmesriik lubas seda võimalust
Kaup väärtusega > 1 000 eurot	Veeru H1 andmestikuga elektrooniline tollideklaratsioon	Alates 1. maist 2016	
	Üleminekuaja delegeeritud määruse (9. lisa) kohane tollideklaratsioon	Kuni riiklike impordisüsteemide uuendamiseni (hiljemalt 31.12.2022)	

2.6.1. Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikkel 144 ja B lisa veerus H6 osutatud vähendatud andmestik

Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikliga 144 ettenähtud vähendatud andmestikuga saab vabasse ringlusse lubamiseks deklareerida sellist postisaadetises sisalduvat kaupa, mille väärtus on kuni 1 000 eurot. See võimalus kehtestati liidu tolliseadustikuga alates 1. maist

2016 ning jäeti alles selleks, et mitte takistada käimasolevaid edasiarendusi liikmesriikides, kus kõnealune lihtsustus juba on kehtestatud või kavandatud.

Kirjeldus

Nagu on kirjeldatud eelmises peatükis, tähendab käibemaksu miinimummäära kaotamine seda, et tollideklaratsioon tuleb esitada kõigi kaupade korral, sealhulgas alla 22 euro suuruse väärtusega kaupade korral, mida postiettevõtjad deklareerivad praegu mis tahes muu toiminguga. Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikliga 144 on ette nähtud vähendatud andmestikuga (H6) standardtollideklaratsioon juhuks, kui täidetud on kõik alljärgnevad tingimused:

- postisaadetises sisaldub kaup, mille deklareerib postiettevõtja;
- kauba suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid;
- kauba väärtus on kuni 1 000 eurot.

Selle eriotstarbelise vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kasutamine ei ole kohustuslik ning vastava otsuse teeb postiettevõtja.

Tasub märkida, et kui veeru H6 andmestikuga deklaratsioon on riiklikusse impordisüsteemi integreeritud, saab selle andmestikuga deklareerida kõiki postisaadetistes sisalduvaid kaupu, mille väärtus on kuni 1 000 eurot ja mille suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid. See hõlmab liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 143a kohaldamisalasse kuuluvat kaupa.

Üleminekuperiood

Vähendatud (veeru H6) andmestikuga tollideklaratsiooni rakendamiseks seoses muu kui liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artiklis 143a osutatud postisaadetistes sisalduva kaubaga on ette nähtud üleminekuperiood kuni riiklike impordisüsteemide uuendamise kuupäevadeni (hiljemalt 31. detsembrini 2022). Sellel perioodil saab postisaadetistes sisalduvat kaupa, mille väärtus on 150,01–1 000 eurot vabasse ringlusse lubamiseks deklareerida mis tahes muu toiminguga. See tähendab, et vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon loetakse esitatuks ja aktsepteerituks, kui see kaup esitatakse tollile, tingimusel et kaubaga on kaasas deklaratsioon CN22 või deklaratsioon CN23.

Liikmesriik otsustab, kas üleminekuperioodil tohib kaupa deklareerida mis tahes muu toiminguga.

2.6.2. Üleminekumeetmed postisaadetiste korral – mis tahes muu toiminguga deklareerimise tingimused ja tähtaeg

Kirjeldus

Kuni ICS2 1. väljalaske kasutuselevõtu tähtaja lõpuni võib postisaadetistes sisalduvat kaupa teatavatel tingimustel deklareerida mis tahes muu toiminguga. See hõlmab perioodi alates e-kaubanduse käibemaksupaketi kohaldamise alguskuupäevast kuni 1. oktoobrini 2021.

Need tingimused on järgmised:

- toll aktsepteerib selle toimingu kasutamist ja postiettevõtja esitatud andmeid;
- käibemaksu ei deklareerita direktiivi 2006/112/EÜ XII jaotise 6. peatüki 4. jaos sätestatud kolmandatest riikidest või kolmandatelt territooriumidelt imporditud kauba kaugmüügi erikorra (st IOSS-erikord) või sama direktiivi XII jaotise 7. peatükis sätestatud impordikäibemaksu deklareerimise ja maksmise erikorra alusel;
- kaup on vabastatud imporditollimaksust vastavalt määruse (EÜ) nr 1186/2009 artikli 23 lõikele 1 või artikli 25 lõikele 1;
- saadetisega on kaasas deklaratsioon CN22 või deklaratsioon CN23.

Näide

Pakk, mis sisaldab tollimaksuvabastuse määruse artikli 25 lõike 1 alusel tollimaksust vabastatud kingitust, deklareeritakse vabasse ringlusse lubamiseks tollile esitamise, kasutades deklaratsiooni CN23.

Kättetoimetamata jäänud pakside tagasisaatmise puhul saab üleminekuperioodil jätkuvalt kohaldada rakendusmääruse artikli 220 lõiget 2, kui asjaomase liikmesriigi toll on deklaratsiooni aktsepteerinud (hiljemalt 1. oktoobrini 2021). Kui saadetisi ei saa kaubasaajale (st importijale) kätte toimetada, loetakse kauba tollile esitamise esitatud vabasse ringlusse lubamise deklaratsioon esitamata jäetuks ning kaupa käsitatakse ajutisel ladustamisel olevana, kuni see on tolliseadustiku artikli 198 kohaselt hävitatud, reeksporditud või muul moel kõrvaldatud.

2.6.3. Postisaadetiste tollivormistuse stsenaariumid alates 1. juulist 2021

2.6.3.1. IOSS-erikord

IOSS-erikorra kasutamisel juhendatakse tollivormistusprotsessis järgmistest põhimõtetest:

- käibemaksu maksavad (eeldatavad) tarnijad või nende vahendajad registreerimisliikmesriigi maksuhaldurile;
- postisaadetisi saab IOSS-erikorra alusel deklareerida teises liikmesriigis kui sihtliikmesriik;

- sellistel juhtudel on keskse tähtsusega, et postiettevõtja / sihtliikmesriigi toll saab hõlpsasti kindlaks teha IOSS-erikorra alusel deklareeritavate ja vabasse ringlusse lubatavate saadetiste liidu tollistaatuse.
- Tavaliselt kasutatakse postiliikluses postisaadetiste identifitseerimiseks saatelehti (CN-37, CN-38, CN-41) ja mahuti silte (CN-34, CN-35, CN-36) lähteriigist sihtriiki, kus enamasti esitatakse ka vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon. Transiidiriigi postiettevõtja vabasse ringlusse lubamise tollivormistusel üldjuhul ei osale, sest on väga ebatõenäoline, et ühes mahutis on nii liiduväliseid saadetisi kui ka liidu kaupa (mis deklareeritakse IOSS-erikorra alusel). Peale selle tuleb arvesse võtta, et ITMATT-sõnum saadetakse üksnes sihtriigi postiettevõtjale, mis tähendab, et transiidiriigile (kui tegemist on transiidiga) ei saadeta ITMATT-sõnumit, mis võimaldaks kauba vabastada, välja arvatud juhul, kui lähte-, transiidi- ja sihtriigi postiettevõtjad on selles eraldi kokku leppinud.

1. näide

USPS saadab kauba Saksamaale, see toimetatakse lennutranspordiga Luksemburgi ja seejärel maanteetranspordiga Saksamaal asuvasse lõppsihtkohta, kus esitatakse vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon.

Iga kaupu sisaldava üksiksaadetisega peab kaasas olema tollideklaratsiooni vorm CN22 või CN23. Kaup veetakse Ülemaailmse Postiliidu (UPU) konventsiooni alusel ja USPS edastab postisaadetise saatelehe transpordi jaoks lennuettevõtjale, kes toimetab postisaadetise Luksemburgi. Luksemburgist Saksamaale suunduvale veoetapil saaks kasutada postisaadetise saatelehte (kollaste siltidega) või CMRi (protseduur T1).

1. stsenaarium: Luksemburgi postiasutus ei osale transiidis (suletud kujul transiit)

- Deutsche Postil peab olema Luksemburgis (IMPC koodiga) postitöötlemiskeskus, mis on volitatud kinnitama kollaseid silte. Käesoleval juhul on saadetised posti transiidiprotseduuril ja neile peab olema kinnitatud kollane silt. Saadetiste transiidipunktist sihtkohta transportimiseks kasutatavates veokites veetakse üldjuhul mitut liiki kaupa (liiduväline ja liidu kaup). Eri liiki kaup peab olema eraldi mahutites. Deutsche Posti postitöötlemiskeskus Luksemburgis muudab postisaadetise saatelehte, et toimetada saadetised Luksemburgist Saksamaale; see dokument sisaldab teavet kõigi veokis olevate mahutite kohta.
- Kui saadetised antakse Luksemburgis üle muule kui postiettevõtjale, peab viimane alगतama transiidi andmevahetuse süsteemis (NCTS) liidu välistransiidiprotseduuri (T1). Samuti peab see ettevõtja muutma CMRi, et transportida saadetised Luksemburgist Saksamaale. Kui saadetised on Saksamaale jõudnud, peab Deutsche Post ettevõtjat teavitama, et protseduuri T1 saaks lõpetada.

2. stsenaarium: Luksemburgi postiasutus osaleb transiidis (avatud kujul transiit)

- Saadetised on posti transiidiprotseduuril ning liidu kaup ja liiduväline kaup peab olema eraldi mahutites. Luksemburgi postiasutus kinnitab transiidis olevatele liiduvälise kauba mahutitele kollased sildid. Seejärel muudab ta postisaadetise saatelehte, et toimetada saadetised Luksemburgist Saksamaale; see dokument sisaldab teavet kõigi veokis olevate mahutite kohta.

Selleks et transportida saadetised Saksamaale posti transiidiprotseduuri alusel, peab ELis asuv postiettevõtja kinnitama mahutile kollase sildi (vt kirjeldus transiidi käsiraamatus), kui ta esitab selle ELi sisenemisel tollile. Kollane silt on transiidiliikmesriigi ja sihtliikmesriigi tollile tõenduseks selle kohta, et tegemist on liiduvälise kaubaga (mis ei ole lubatud vabasse ringlusse).

2. näide

USPS saadab kauba Saksamaal asuvalle kaubasaajale, kuid tollivormistusega Luksemburgis: lennutransport Luksemburgi, tollivormistus Luksemburgis IOSS-erikorra alusel ja maanteevedu sihtkohta Saksamaal.

- Tollivormistuse saab teha esimese ELi sisenemise koha postiettevõtja, esitades veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni (kui see on kohaldatav).
- Kui seda teeb transiidiriigi postiettevõtja, mõistetakse postiettevõtja all riiklikku postiettevõtjat või ELi postiettevõtja esindajat, kellel on IMPC kood.
Igal juhul ei saa IMPC koodita ettevõtja vormistada transiidiriigis saadetisi Ülemaailmse Postiliidu dokumentatsiooni alusel.
- Transiidi korral hõlmavad postisaadetise saateleht ja ITMATT-andmed transporti USAst Luksemburgi ning postivedu USAst lõpeb Luksemburgis; postisaadetise maanteetranspordiks Saksamaale koostatakse uued andmed.
- Kui kaubad on vabasse ringlusse lubatud teises liikmesriigis kui lõppsihtkoha liikmesriik, peab see asjaolu olema selgelt teada lõppsihtkoha liikmesriigi tollile.
- Pärast seda etappi käsitatakse postisaadetisi ELi-siseste saadetistena ning need transporditakse ELis asuva sihtkoha postiettevõtjale ilma täiendava tolliprotseduurita (kollaseid silte ei kinnitata).

Postiettevõtja saab kauba esimeses sisenemiskohas vormistada üksnes juhul, kui transiidiettevõtja ja sihtkoha postiettevõtja on selles operatiiveesmärkidel kokku leppinud (vt Ülemaailmse Postiliidu konventsiooni artikli 20 lõige 3).

Juhul kui tollivormistust vabasse ringlusse lubamiseks ei tehta saadetise sihtriigis, vaid mõnes teises liikmesriigis, on äärmiselt oluline, et liidu kauba tollistaatus on sihtriigis hõlpsasti

tuvastatav, eeskätt juhul, kui saadetisel on endiselt kolmanda riigi originaalsildid/postitempel ning saadetise välimuse järgi ei ole võimalik eristada liidu kaupa liiduvälisest kaubast (st kui ELis asuv postiettevõtja on saadetise saatnud kolmandas riigis asuva eksterritoriaalse vahetuspunkti kaudu, kasutades ELis asuva postiettevõtja postitemplit).

2.6.3.2.Erikord

Transiidiettevõtja peaks järgima alljärgnevat protseduuri:

- kinnitama kollased sildid igale üksikkaubaartiklile (avatud kujul transiit) või mahutitele (suletud kujul transiit);
- saatma asjakohased EDI-sõnumid sihtkoha postiettevõtjale.

2.6.3.3.Käibemaksu kogumise harilik kord

Harilikus korras järgitav protsess vastab punktis 2.6.3.2 seoses impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorraga kirjeldatud protsessile.

3. KÄIBEMAKSU KOGUMISE KORRAD

3.1. IOSS-ERIKORD

3.1.1. Peamised põhimõtted ja protsessi kirjeldus

Peamised põhimõtted

Alates 1. juulist 2021 maksustatakse käibemaksuga kõik ELi imporditud väikese väärtusega kaubad. Kolmandatest riikidest või kolmandatelt territooriumidelt ELi imporditud kauba kaugmüügi jaoks on loodud erikord imporditud kauba kaugmüügi puhul tasumisele kuuluva käibemaksu deklareerimiseks ja tasumiseks, nn impordi ühtne kontaktpunkt (IOSS-erikord).

Alljärgnevas selgituses antakse lühiülevaade IOSS-erikorra peamistest põhimõtetest ja toimimisest. Täpsem teave on esitatud [käibemaksueeskirjade selgitavate märkuste](#) punktis 4.2, kus kirjeldatakse muu hulgas seda, mis tehinguid erikord hõlmab, kes seda kasutada saavad ja kuidas see toimib.

IOSS-erikorra kasutamine ei ole müüjatele kohustuslik. Käesoleva juhendi tähenduses võib termin „müüja“ olenevalt asjaoludest hõlmata tarnijaid, algseid tarnijaid ja eeldatavaid tarnijaid (elektrooniliste liideste käitajad). IOSS-erikorra kasutamiseks võib müüja olla kohustatud määrama vahendaja.

Selleks et IOSS-erikorda kasutada, peab käibemaksukohustuslane või tema vahendaja registreeruma IOSS-süsteemis ning neile määratakse IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number. Täpsemat teavet selle kohta, kes võib

IOSS-erikorda kasutada, leiab [käibemaksueeskirjade selgitavate märkuste](#) punktides 4.2.4 ja 4.2.5. Rohkem teavet registreerimisprotsessi kohta leiab ühtse kontaktpunkti juhendist. Kui müüja on otsustanud kasutada IOSS-erikorda, peab ta deklareerima imporditud ja ELis asuvatele tarbijatele mõeldud väikese väärtusega kauba kogu kaugmüügi seda IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrit kasutades. Registreerimisliikmesriigi toll kontrollib, kas müüja on ELis asuvatele tarbijatele mõeldud väikese väärtusega kauba kõigilt müügitehingutelt kogunud IOSS-erikorra alusel käibemaksu.

IOSS-erikorra kohaldamisala piirneb kolmandalt territooriumilt või kolmandast riigist ELi imporditud kauba kaugmüügiga saadetistes, mille tegelik väärtus ei ületa tarnimise ajal 150 eurot. IOSS-erikorra kohaldamisalasse ei kuulu aktsiisikaubad (tavaliselt alkoholi- ja tubakatooted vastavalt käibemaksudirektiivi artikli 2 lõikele 3).

Täpsemalt kirjeldatakse IOSS-erikorra kohaldamisala [käibemaksueeskirjade selgitavate märkuste](#) punktis 4.2.3. Samuti on 1. lisa esitatud kokkuvõtte IOSS-erikorra ja impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kohaldamisala ning veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni kohta.

Protsessi kirjeldus

Põhimõtteliselt toimib IOSS-erikord järgmiselt.

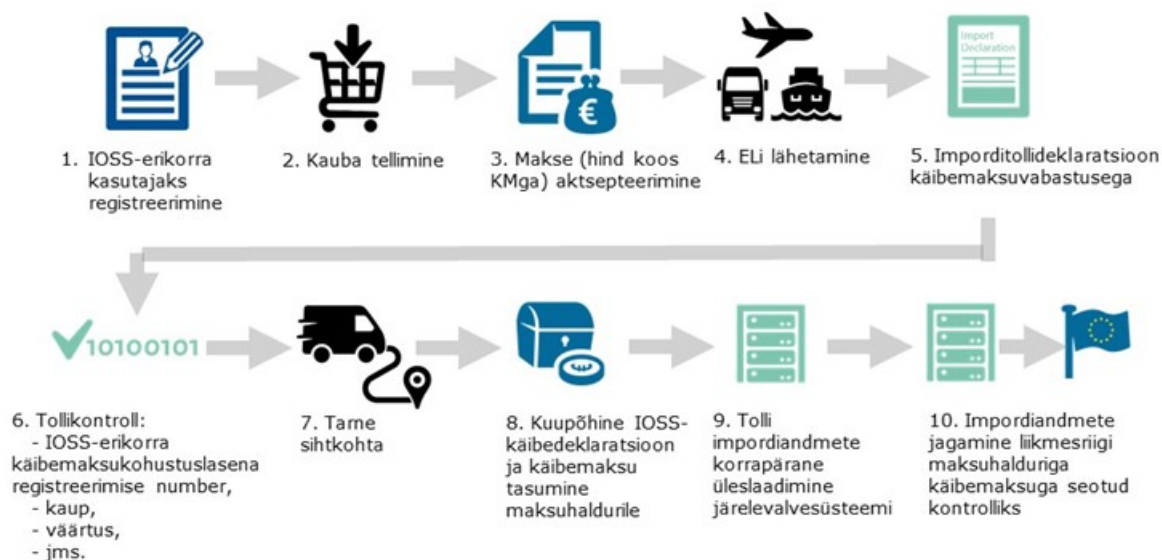
- Müüja registreerib end käibemaksukohustuslasena ühes liikmesriigis, nõuab sisse ja kogub käibemaksu ELis asuvatele tarbijatele lähetatud/transporditud kauba kaugmüügilt ning deklareerib ja tasub selle käibemaksu registreerimisliikmesriigis, kes omakorda jaotab vastava summa kauba sihtliikmesriikidele.
- Seejärel on kaup ELi importimisel käibemaksust vabastatud. Importiva liikmesriigi toll koostab kuupõhise koondloendi, mis kajastab iga IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrit kohta deklareeritud impordi koguväärtust, ning edastab selle registreerimisliikmesriigi maksuhaldurile.

Alljärgneval joonisel on ülevahtlikult kujutatud IOSS-erikorra protsessi¹¹.

---

¹¹ Arvestada tuleb sellega, et tegemist on lihtsustatud stsenaariumiga ning et on olemas mitmesuguseid alternatiive (nt tasumine võib toimuda ka kättetoimetamise ajal).

IOSS-erikord

Kauba import kolmandatest riikidest või kolmandatelt territooriumidelt

IOSS-erikorra alusel kolmandatest riikidest või kolmandatelt territooriumidelt imporditud kauba kaugmüügi korral leiab maksustatav sündmus aset ja käibemaks muutub sissenõutavaks tarnimise ajal (kui makse vastu võetakse).

Topeltnmaksustamise vältimiseks on kehtiva IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbri alusel deklareeritud kauba import käibemaksuvaba. Kui tollideklaratsioonis (H1, H6, H7 või I1) esitatakse kehtiv IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number ja lisaprotseduuri kood F48, käsitatakse seda impordi käibemaksuvabastuse taotlemisena. Toll kontrollib, kas käibemaksuvaba impordi tingimused ja – kui see on kohaldatav – konkreetse tollideklaratsiooni kasutamise tingimused on täidetud. Kui üks nendest tingimustest ei ole täidetud, tuleb tollideklaratsioon tagasi lükata¹² (nt juhul, kui IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number ei ole kehtiv) või peab deklarant seda muutma (nt kui väärtus on hinnatud tegelikust väiksemaks, kuid tegelik väärtus ei ületa 150 eurot).

Liidu tolliseadustiku delegeritud määruse artikli 143a kohaldamise näide

¹² Liidu tolliseadustiku artikli 172 kohaselt saab aktsepteerida üksnes liidu tolliseadustiku 2. peatükis sätestatud tingimustele vastavad tollideklaratsioonid. Need tingimused on seotud teabega, mida on vaja selleks, et kohaldada tolliprotseduuri, millele kõnealune kaup on deklareeritud.

IOSS-erikorra alusel deklareeritakse liikmesriigis A vabasse ringlusse lubamiseks saadetis, mille lõppsihtkoht on liikmesriigis B ning mis sisaldab kaht internetist tellitud T-särki väärtusega 30 eurot tk. Andmeelemendis 13 16 000 000 esitatakse kehtiv IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number ja andmeelemendis 11 10 000 000 lisaprotseduuri koodid C07 ja F48. Kauba suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid.

3.1.2. Osaliste vastutus IOSS-erikorra alusel

E-kaubanduse käibemaksueeskirjade kohaselt vastutab IOSS-erikorda kasutatav käibemaksukohustuslane (või tema vahendaja, kui see on kohaldatav)¹³ imporditud kauba kaugmüügilt käibemaksu kogumise ja tasumise eest ning on kohustatud esitama IOSS-käibedeklaratsiooni. IOSS-erikorra kasutamiseks määratud vahendaja ei ole kauba ELis vabasse ringlusse lubamise protsessis osalev deklarant ega esindaja.

Tolliga seotud vastutus lasub aga tollideklaratsiooni esitajal (deklarandil) ning on esindatuse liigist. Otsese esindamise korral on esindaja vastutus kooskõlas liidu tolliseadustiku artikliga 18 piiratud, sest deklarant on esindatav isik.

Kaudse esindamise korral on esindaja ühtlasi deklarant ning on koos esindatava isikuga solidaarselt vastutav.

Samuti võib importija teha tollivormistuse ja esitada tollideklaratsiooni ise, st ilma tolliesindajata.

3.1.3. IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number

- 1. Kas saadetist on võimalik seostada kordumatu tunnuse, lennuveokirja, saadetise kordumatu numbriga või tehingu kordumatu elektroonilises liideses genereeritud numbriga?*

Tollideklaratsioonile saab kanda algse müüja määratud / elektroonilises liideses genereeritud kordumatu tunnuse (andmeelement 12 08 000 000 (viitenumber/UCR), mille esitamine on ettevõtjale vabatahtlik), milleks on nendel asjaoludel enamasti tellimuse number või saadetise kordumatu number. Seda teavet võidakse kasutada auditijärgses tegevuses. Peale selle on saadetis alati tuvastatav veodokumendi viitenumbri järgi. Kui veodokumendi viitenumber on elektroonilises liideses olemas, saab hõlpsasti kindlaks teha seose kauba tarne (kaubanduslik tehing) ja impordi vahel.

---

¹³Käibemaksudirektiivi artiklid 369I–369x.

2. *Kas elektroonilise liidese käitaja võib olla kaasatud andmete tollile edastamise protsessi, näiteks edastada saadetiste kohta käivad elektroonilised andmed otse vedajale või tollile?*

Kui elektroonilise liidese käitaja esitab tollideklaratsiooni ise, võib IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga esitada otse ELi liikmesriigi tolliasutusele tollideklaratsiooni. Elektroonilise liidese käitaja ei saa edastada ELi liikmesriigi tolliasutusele IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrit tollideklaratsiooni esitamata. Keskpikas perspektiivis näeb Euroopa Komisjon aga ette elektrooniliste liideste käitajate / tarnijate ja tolliasutuste vahelise otse teabevahetuse juurutamise.

3. *Mis juhtub, kui IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number tollideklaratsioonil puudub või see ei kehti?*

Tollideklaratsioonis märgitud IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga olemasolu/kehtivust kontrollib toll elektrooniliselt IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga registri põhjal. Andmebaas sisaldab kõigi ELi liikmesriikide määratud kõiki IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbreid, sealhulgas nende kehtivuse algus- ja lõppkuupäeva.

Deklarandid saavad kontrollida ainult IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga olemasolu, mitte selle kehtivust, kuna nad ise ei pääse IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga andmebaasi. Kõnealusele andmebaasile pääsevad riikliku impordisüsteemi kaudu juurde ainult liikmesriikide tolliasutused.

Deklarandi kohta saab täpsemalt lugeda punktis 2.2.2. Müüja / elektroonilise liidese käitaja peab selle numbriga edastama importijale (st kaubasaajale) või tema tolliesindajale.

Kui tollideklaratsioonis märgitud IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number ei kehti või see on jäetud esitamata, ei saa impordikorda kasutada ja käibemaksuvabastust ei saa anda. Seega kohaldab toll kaupade importimisel käibemaksu.

Kehtiva IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga esitamise eest vastutab müüja / elektroonilise liidese käitaja. Kehtetu IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbriga tollideklaratsioon lükatakse tagasi ning impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra või käibemaksu kogumise hariliku korra kasutamiseks ja kauba deklareerimiseks pädevas tolliasutuses tuleb esitada uus tollideklaratsioon.

Kui IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number on kehtetu trükivea tõttu, saab deklarant siiski taotleda IOSS-erikorra alusel käibemaksuvabastust uues

tollideklaratsioonis, kui ta esitab õige IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbri (viga esmasel edastamisel).

4. Kas tollideklarandi suhtes on kohaldatav käibemaksu käsitleva rakendusmääruse artikli 5c kohane piiratud vastutuse säte?

Käibemaksu käsitleva rakendusmääruse artikli 5c sätted kehtivad üksnes käibemaksudirektiivi artiklis 14a osutatud elektrooniliste liideste suhtes. Need sätted ei hõlma tollikohustusi.

Selleks et tollialased õigusaktid hõlmaksid sarnast kaitsesätet, tuleks liidu tolliseadustikku muuta.

3.1.4. 150 euro piirmäär

5. Mis juhtub, kui tolliasutus leiab, et IOSS-erikorra alusel deklareeritud kaupade väärtus on hinnatud tegelikust väiksemaks ja nende õige tegelik väärtus ületab 150 eurot? Kelle eest impordideklaratsioon esitatakse?

Teatavatel juhtudel võib kaupade tegelik väärtus 150 euro piirmäära ületada olenemata sellest, et asjaomane isik tegutseb heas usus, näiteks võib see olla tingitud vahetuskursi kõikumisest (vt punkt 3.1.5) või asjaolust, et tegemist on liitsaadetisega (vt punkt 3.1.6).

Olukorras, kus kauba esitamisel tollile tekib tollil põhjendatud kahtlus, et tegelik väärtus ületab 150 eurot (nt et tarnija on määranud hinna valesti või tahtlikult hinnanud väärtuse tegelikust väiksemaks), peab importiva liikmesriigi tolliasutus koguma kaupade tollivormistusel impordikäibemaksu ja tollimaksu, isegi juhul, kui kaubad deklareeriti IOSS-erikorra alusel (nt tarnija juba maksis käibemaksu tarnijale või elektroonilise liidese käitajale). See kehtib eeskätt juhul, kui liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 140 kohaste kontrollimenetluste tulemusena jääb deklareeritud tehinguväärtus lõppkokkuvõttes kinnitamata.

Kui kaubad deklareeriti IOSS-erikorra alusel vabasse ringlusse lubamiseks teises liikmesriigis kui liikmesriik, kuhu kaubad veetakse/lähetatakse, lähtutakse kaupade tollivormistusel eeskirjadest, mida kohaldatakse üle 150 euro suuruse väärtusega saadetiste suhtes.

Deklarant / tema esindaja esitab uue impordideklaratsiooni, mis sisaldab veeru H1 või – kui see on kohaldatav – veeru H6 või I1 andmestikku. Kui importija võtab kaubad vastu, peaks ta maksma impordikäibemaksu ja võimalik, et ka tollimaksu tolliasutusele. Seejärel taotleb deklarant varem esitatud tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamist (vt üksikasjalik teave 5. peatükis).

Importija võib aga kauba vastuvõtmisest keelduda – sel juhul kohaldatakse harilikke tolliprotseduure ja -formaalsusi.

Mõlemal juhul saab importija tarnija või elektroonilise liidese käitajaga ühendust võtta, et tarne ajal valesti makstud käibemaks (ja võimalik, et ka kauba väärtusele vastav summa, kui ta kaubast keeldus) tagasi nõuda, kasutades tollile tehtud makse tõendit või kaupade hävitamist või loovutamist käsitlevat tolliotsust. Konkreetsed tõendid sõltuvad sellest, kas importija (st kaubasaaja) võttis kaubad üle. Kui ta võttis kaubad üle ja maksis ümberarvutatud summas käibemaksu ja (kui see on kohaldatav) tollimaksu, kasutab ta tarnijalt või elektroonilise liidese käitajalt summa tagasinõudmiseks tõendina tolliotsust kauba vabasse ringluse lubamise ja käibemaksu tasumise kohta. Kui ta kauba vastuvõtmisest keeldub, siis kaubad tagastatakse ning põhimõtteliselt ei tohiks tarnija nõuda muid tõendeid kui tõend ekspordi kohta.

Kui käibemaks kogutakse kaupade importimisel, ei tohiks neid kaubatarneid kajastada IOSS-käibedeklaratsioonis. Tarbijalt tollile tehtud makse tõendi alusel saab tarnija või elektroonilise liidese käitaja või vahendaja teha IOSS-käibedeklaratsioonis ja arvestuses vastavad parandused.

Täpsemat teavet kohaldatavate tolliformaalsuste kohta leiab käesoleva dokumendi punktist 2.2.3.

6. Kuidas kontrollitakse, kas kauba väärtus on hinnatud tegelikust väiksemaks?

Imporditud kauba väärtust kontrollib importiva liikmesriigi toll riskihindamiskriteeriumide alusel, eeskätt tehakse seda juhul, kui ebaharilikult madalate hindade korral on põhjendatud kahtlus, mille tõttu tuleb algatada liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 140 kohased kontrollimenetlused.

7. Mis juhtub, kui kauba väärtus on hinnatud tegelikust väiksemaks, kuid korrigeeritud tegelik väärtus ei ületa 150 eurot?

Tolli seisukohast on veeru H7 andmestikuga impordideklaratsiooni kasutamise tingimused siiski täidetud. Sellegipoolest tuleb tollideklaratsioonis teha vastavad muudatused seoses tegeliku väärtusega, järgides punktis 2.2.3 kirjeldatud menetlust.

Sellises olukorras tuleks väikese väärtusega kaupade importimisel siiski kohaldada käibemaksuvabastust, tingimusel et tollideklaratsioonis on märgitud kehtiv IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number ning IOSS-erikorra kasutamise tingimused on täidetud. Kaubad vabastatakse, ilma et tollile peaks maksma täiendavalt käibemaksu (IOSS-käibedeklaratsioonis tuleb deklareerida õige käibemaksusumma ja selle peab tasuma tarnija või elektroonilise liidese käitaja kas ise või selleks otstarbeks määratud vahendaja kaudu). Täiendav käibemaks tagastatakse tolli ja maksuhalduri halduskoostöö abil.

Selles olukorras ei tohiks täiendava käibemaksu tasumist nõuda tollideklaratsiooni esitajalt, välja arvatud juhul, kui konkreetsetel asjaoludel (nt osalus pettuseskeemis) ja kohaldatavate siseriiklike õigusaktide alusel on põhjendatud, et deklarant seda tasub.

8. *Kui kasutatakse IOSS-erikorda, siis kes vastutab täiendava käibemaksu (ning ka viiviste ja intresside) tasumise eest, kui pärast kaupade vabasse ringlusse lubamist tuvastatakse, et väärtus on hinnatud tegelikust väiksemaks?*

Maksuhaldur kontrollib vabastusjärgse auditi käigus müüja IOSS-käibedeklaratsiooni ja arvestust. Sellises olukorras on kohustus tasuda võimalikku täiendavat käibemaksu (ning ka viiviseid ja intresse) pärast kaupade vabasse ringlusse lubamist IOSS-erikorra alusel üksnes tarnijal, algsel tarnijal või vahendajal. Siiski võidakse selle eest vastutavaks pidada ka deklaranti, kui ta on osalenud pettuseskeemis.

9. *Mis juhtub, kuid kauba väärtus tollile esitamise ajal erineb kaubaga kaasas olevates dokumentides märgitud väärtusest (nt ostu hetkel kehtis kaupadele kampaania-/allahindlusperioodi hind)?*

Tegelik väärtus importimisel on netohind, mida tarbija maksis tarnimise ajal (st ajal, mil tarbija makse vastu võeti), nagu kaubaga kaasas olevas dokumendis (st faktuurarvel) märgitud. Kahtluse korral võib toll nõuda tarbijalt (st kaubasaajalt) enne kauba vabasse ringlusse lubamist makse tõendamist.

3.1.5. Vahetuskurss

Kui tarnija / elektroonilise liidese käitaja soovib kasutada impordikorda, tuleb IOSS-erikorra alusel deklareerida kuni 150 euro suuruse väärtusega importkauba kogu kaugmüük. Sellise kauba müügi suhtes, mille väärtus on üle 150 euro, IOSS-erikorda (koos kõigi soodustustega) ei kohaldata. Selgitamaks välja, kas IOSS-erikord on konkreetse müügitehingu korral kohaldatav, peab tarnija / elektroonilise liidese käitaja kasutama käibemaksudirektiivi artikli 91 lõikes 2 kindlaksmääratud vahetuskurssi (Euroopa Keskpanga päevakurss), mis kehtis makse vastuvõtmise päeval, olenemata sellest, millal kaup tegelikult ELi imporditakse.

Importimisel kontrollitakse 150 euro piirmäära uuesti tollis, kuid sedapuhku kasutatakse tolliväärtuse kindlaksmääramiseks kohaldatavat vahetuskurssi, st importimise ajal kehtivat vahetuskurssi. Viimati nimetatud vahetuskurss on kindlaks määratud eelnenud kuul ning kehtib vastava kuu jooksul toimuva kogu impordi suhtes.

Selleks et vältida olukordi, kus tarnimise ajal on hind alla 150 euro ja importimisel üle 150 euro, on IOSS-erikorda kasutaval müüjal / elektroonilise liidese käitajal soovitatav märkida kaubaga kaasas oleval arvel eurodes hind, nagu see on määratud makse vastuvõtmise hetkel. Toll aktsepteerib selle väärtuse kauba importimisel ELi ning sellega

takistatakse käibemaksu võimalikku uuesti kohaldamist (topeltmaksustamist) importimisel.

Kui importiv liikmesriik kasutab muud valuutat kui euro, on soovitatav, et see liikmesriik aktsepteeriks arvel eurodes märgitud summat (nagu eespool kirjeldatud) nii tollivormistuse kui ka maksustamise eesmärgil. Kui aga arvel ei ole märgitud hinda eurodes, peab toll kasutama importimise ajal kehtivat vahetuskurssi.

Näide

Kaugmüügi korras IOSS-erikorra alusel müüdud kaubad, mille lõppsihtkoht on Saksamaal, tuakse ELi Poola kaudu, kus need deklareeritakse vabasse ringlusse lubamiseks. Saadetisega kaasas oleval arvel on summad väljendatud eurodes ning Poola tollil on soovitatav eurodes väljendatud väärtus aktsepteerida.

Juhtudeks, mil arve summa on väljendatud välisvaluutas / ELi mittekuuluva riigi valuutas ja konverteeritud summa jääb importimise ajal 150 euro lähedale, on tollil soovitatav vastu võtta asjakohane strateegia 150 euro suuruse tegeliku väärtuse jälgimiseks. Vt 21. küsimus [käibemaksueeskirjade selgitavate märkuste](#) 4. peatükis.

3.1.6. Liitsaadetised

Tellimuste liitarneks IOSS-erikorra raames on kaks võimalust:

- (i) sama tarbija mitu tellimust tarnitakse ühes saadetises ning
- (ii) eri tarbijate mitu tellimust tarnitakse ühes koondsaadetises.

Kui müüjad saadavad alapunktis i nimetatud tellimused ühes saadetises, tuleb kogu saadetise kohta esitada üks tollideklaratsioon. Sel juhul peab kaupade lähetaja olema teadlik sellest, et toll võtab importimisel tollimaksu ja käibemaksu kogu saadetise väärtuse alusel, kui see on üle 150 euro. Kõnealuses olukorras peab tarnija / elektroonilise liidese käitaja käibemaksu tasumise tõendi alusel tarbijale tagastama käibemaksu, mille tarbija IOSS-erikorra alusel tasus, ning võimalik, et ka tollile makstud tollimaksu. Tarnija / elektroonilise liidese käitaja saab parandada oma IOSS-käibedeklaratsiooni (kui see on juba esitatud) ja märkida, et käibemaksu enam IOSS-erikorra alusel maksta ei tule. Ühtlasi peaks tarnija / elektroonilise liidese käitaja säilitama oma arvestussüsteemis dokumenti selle kohta, et tarbija on käibemaksu tasunud.

Elektrooniliste liideste käitajatel ei ole platvormi kaudu müüdavate väikese väärtusega kaupade impordiga seoses üldjuhul ülevaadet sellest, kuidas saadetisi liidetakse, ning kui see on täielikult algse müüja kontrolli all, ei saa nad seda kontrollida.

Sel juhul peab elektroonilise liidese käitaja tuginema teatavatele mõistlikele eeldustele – nt kui sama tarbija tellib samalt tarnijalt samal ajal mitu kaupa, eeldab elektroonilise

liidese käitaja, et kaubad moodustavad ühe saadetise. Kui sama tarbija teeb samal päeval mitu eraldi tellimust, eeldab elektroonilise liidese käitaja, et eri tellimuste alla kuuluvad kaubad lähetatakse eraldi saadetistena.

Seoses alapunktis ii osutatud stsenaariumiga otsustas Euroopa Liidu Kohus kohtuasjas C-7/08, et liitsaadetised, mille tegelik koguväärtus on üle 150 euro, kuid mis eraldi võetuna on väikese väärtusega, saab vabasse ringlusse lubada imporditollimaksuvabastust kohaldades, tingimusel et iga liitsaadetise pakk on eraldi adresseeritud ELis asuvale kaubasaajale.

See tähendab, et kui tellimuse tasandil vastab saadetis IOSS-erikorra kasutamise tingimustele ning see saadetakse kaubasaajale eraldi adresseeritud pakina, mis koondatakse koos muude, teistele kaubasaajatele adresseeritud pakkidega liitsaadetiseks, ning tollideklaratsioonis esitatakse kehtiv IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number, kohaldatakse impordimisel siiski käibemaksuvabastust.

Võttes arvesse, et importijaid käsitlev teave tuleb esitada deklareerimisel nõutud üldtasemel, tuleks selle lahenduse korral esitada sama palju tollideklaratsioone kui on importijaid (eraldi kaubasaajad).

Sellegipoolest võib toll kontrollida, kas tellimus või saadetis jagati osadeks kunstlikult, et saada tollimaksuvabastust; kui see on nii, nõutakse sisse ka tollimaks.

3.1.7. IOSS-kauba tagastamine

Kauba tagastamise korral kohaldatavaid tolliformaalsusi kirjeldatakse 4. peatükis („Väikese väärtusega saadetiste ekspordi ja reekspordi formaalsused“) ja 5. peatükis („Tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine“).

Kui kaubaartikkel toimetati importijale kätte, kuid importija otsustab selle müüjale tagastada, sõltub edasine protsess sellest, mis juhised algne müüja tarbijale tagastamise korraldamiseks annab.

Müüja maksab käibemaksu tarbijale (st importijale) tagasi koos kauba väärtusele vastava summaga. Selle tulemusena parandab IOSS-erikorda kasutatav käibemaksukohustuslane või tema vahendaja oma perioodilist IOSS-käibedeklaratsiooni ja arvestust ning arvestussüsteemis tuleb säilitada tõendid tagastamise kohta.

Mõnikord on imporditud kaup defektiga, kuid müüja ei nõua importijalt kauba tagastamist ja saadab talle uue kauba.

Tollivormistuse seisukohast esitatakse sel juhul kaks vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni, mis hõlmavad erinevaid ühtsele turule lubatavaid kaupu. Käibemaksumenetlus peaks toimuma pärast kõnealust kauba asendamist.

3.1.8. Kuupõhine aruanne

Peamised põhimõtted

Selleks et jälgida, kas IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrit kasutatakse nõuetekohaselt, ning vältida seda, et kaupa imporditakse IOSS-erikorra alusel käibemaksuvabastust kohaldades, ilma et selleks oleks seaduslik alus, sätestati käibemaksudirektiivis eriotstarbeline kontrollimeede. Selle kohaselt peavad liikmesriigid koostama kuupõhise aruande, milles kajastatakse sellesse liikmesriiki vastava kuu jooksul IOSS-erikorra alusel imporditud kauba koguväärtust, kusjuures impordi koguväärtus esitatakse IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrite kaupa. Seda aruannet tuleb jagada asjaomase registreerimisliikmesriigi maksuhalduriga, kes saab aruandeid kasutada täiendava järelevalvevahendina, et võrrelda aruannetes esitatud summasid IOSS-käibedeklaratsioonide andmetega. Tollideklaratsiooni esitajatel ei ole kuupõhise aruandega seoses mingeid kohustusi.

ELi järelevalvesüsteemis jälgitakse teatavate kaupade impordi liidu ühtsele turule ja ekspordi liidu ühtselt turult mahu ja/või väärtuse arvestuses ning nende andmete alusel saavad liikmesriigid täita kuupõhiste IOSS-koondloenditega seotud kohustust.

Järelevalvesüsteemi käitab maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat ning selle peamised andmeallikad on tollideklaratsioonide töötlemise riiklikes süsteemides hallatavad impordi ja ekspordi tollideklaratsioonid.

Kuidas see toimib?

Liikmesriigid edastavad vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioonide asjakohased andmeelemendid korrapäraselt järelevalvesüsteemi. Järelevalvesüsteem koondab need andmed ning seda koondteavet saab kasutada aruannete esitamiseks ja analüütilistel eesmärkidel.

IOSS-erikorra puhul peavad liikmesriigid salvestama IOSS-erikorra alusel käibemaksust vabastatud ja selles liikmesriigis vastava kuu jooksul vabasse ringlusse lubatud kaupade koguväärtuse ning tegema need andmed kättesaadavaks teistele liikmesriikidele. Väärtused tuleb esitada IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrite kaupa. Nii saavad liikmesriikide pädevad maksuhaldurid võrrelda tollideklaratsiooni andmelementide põhjal arvutatavat käibemaksuga maksustamise alust IOSS-käibedeklaratsioonides deklareeritud väärtustega.

3.2. IMPORDI KÄIBEMAKSU DEKLAREERIMISE JA TASUMISE ERIKORD

3.2.1. Peamised põhimõtted ja protsessi kirjeldus (töövoog algusest lõpuni)

Peamised põhimõtted

Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorda kohaldatakse kauba impordile saadetistes, mille tegelik väärtus ei ületa 150 eurot ning mille lähetamine või vedu lõpeb importivas liikmesriigis. Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kohaldamisalasse ei kuulu aktsiisikaup. Lisateave kohaldamisala kohta on esitatud [käibemaksueeskirjade selgitavate märkuste](#) 4. peatüki punktis 4.3.3.

Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra eesmärk on lihtsustada ELi imporditud väikese väärtusega saadetistelt impordikäibemaksu kogumist juhul, kui IOSS-erikorda ei kasutata. Sellegipoolest on impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kasutamine kaupu kaubasaaja (st importija) eest deklareerivale isikule vabatahtlik.

Tasub märkida, et käibemaksu ei käsitata imporditollimaksuna liidu tolliseadustiku artikli 5 lõike 20 tähenduses. Väikese väärtusega saadetiste impordi suhtes kohaldatakse liidu tolliseadustikus sätestatud tolliformaalsusi. Impordikäibemaksu tasumise kohustus on aga kindlaks määratud käibemaksudirektiivi artiklis 369z ning see arvutatakse ja kogutakse kooskõlas artikli 369zb lõigetes 1 ja 2 sätestatud eeskirjadega. Nende eeskirjade kohaselt on impordikäibemaksu kohustatud tasuma isik, kellele kaup saadetakse. Liikmesriikidel tuleb kõnealune säte selles tähenduses üle võtta oma käibemaksualastesse õigusaktidesse.

Protsessi kirjeldus

Alljärgneval joonisel on ülevaatlilikult kujutatud impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra protsessi.

Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord

Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorda saab kasutada üksnes juhul, kui kauba sihtliikmesriik on ühtlasi importiv liikmesriik, st juhul, kui lõppsihtkoht, kus kaup importijale üle antakse, on liikmesriigis, kus kaup lubatakse vabasse ringlusse. See on vajalik seepärast, et käibemaks tuleb tasuda importivas liikmesriigis ning see liikmesriik ei saa koguda teises liikmesriigis kohaldatavat käibemaksu.

Samamoodi on impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra puhul pädev tolliasutus, kus väikese väärtusega saadeti deklareeritakse vabasse ringlusse lubamiseks, selle liikmesriigi tolliasutus, kus on saadetise lõppsihtkoht (liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 221 lõige 4).

Kooskõlas käibemaksudirektiivi artikliga 201 tasub impordikäibemaksu isik (tasuvad impordikäibemaksu isikud), kelle importiv liikmesriik on määranud isiku(te)ks, kes on kohustatud käibemaksu tasuma või keda ta sellisena tunnustab. Praktikas vastutab impordikäibemaksu tasumise eest üldjuhul kaubasaaja (st importija).

Käibemaks kuulub tasumisele üksnes siis, kui makse on kaubasaajalt (st importijalt) tegelikult sisse nõutud, et vältida koormavaid tagasimaksemenetlusi juhul, kui kaupu ei olnud võimalik kätte toimetada või kaubasaaja (st importija) kaupadest keeldus. Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorda kasutatav isik (tavaliselt kasutavad seda postiettevõtjad, kullerfirmad, tolliagendid ja sarnased ettevõtjad, tingimusel et nad esitavad kauba tollile) peab pidama arvestust. Arvestuse põhjal peab olema võimalik kindlaks teha vastava kuu jooksul kogutud käibemaksu kogusumma ning see peab sisaldama tõendeid juhtumite kohta, mille korral käibemaksu ei saanud koguda seetõttu, et kaupu ei toimetatud kätte.

Tasub märkida, et impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kasutamiseks ei ole vaja eriotstarbelist tolliluba. Sellegipoolest võivad liikmesriigid nõuda, et impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorda kasutatav isik täidaks tingimusi, mille korral lubatakse tasumise edasilükkamist kooskõlas liidu tolliseadustiku artikliga 110.

Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorras saab tollimaksu tasumise edasilükkamise luba kasutada üksnes juhul, kui tasumise edasilükkamise tingimused on samad, st konkreetse kuu jooksul tekkinud tollivõla tasumise tähtpäev on järgmise kuu 16. kuupäev kooskõlas liidu tolliseadustiku artikli 108 lõike 1 teise lõiguga.

Liikmesriigid võivad impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra puhul lubada süstemaatiliselt kasutada harilikku käibemaksumäära, et hõlbustada deklareerimisprotsessi nende kasutajate jaoks, kes tegutsevad tolliesindajatena importijate (st kaubasaajate) eest. Väikese väärtusega saadetiste suure arvu tõttu võib nendel ettevõtjatel muul juhul olla keeruline vähendatud käibemaksumäärasid õigesti kohaldada.

Veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni kasutamise näide

Liikmesriigis A asuv tarbija tellis kolmandas riigis asuvalt müüjalt interneti teel raamatu, mis transporditakse postiga ELi. Müüja ei ole registreeritud IOSS-erikorra kasutajaks, seepärast peab importimisel tasuma impordikäibemaksu. Raamatu tegelik väärtus on 60 eurot, seega saab paki impordi tollivormistuseks liikmesriigis A kasutada veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni. Liikmesriigi A postiettevõtja deklareerib kauba impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra alusel, märkides ELis asuva tarbija importijaks ning sisestades lisaprotseduuri koodi väljale (andmeelement 11 10 000 000) koodid C07 ja F49. Toll lubab kauba vabasse ringlusse nii, et käibemaksu tasumine lükatakse edasi¹⁴. Postiettevõtja arvutab käibemaksu liikmesriigis A kohaldatava hariliku käibemaksumäära alusel ja nõuab käibemaksu sisse tarbijalt, et talle raamat kätte toimetada. Postiettevõtja tasub vastava käibemaksusumma tollile/maksuhaldurile järgneva kuu 16. kuupäevaks.

3.2.2. Osaliste vastutus impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra alusel

3.2.2.1. Üldine vastutus

Üldjuhul tuleb tollideklaratsioon esitada otsese või kaudse esindaja kaudu.

Käibemaksu tasumise kohustuse osas on osalistel järgmised vastutusosalad:

- ✓ tarbija (tavaliselt paki saaja, st importija) peab tasuma käibemaksu ning
- ✓ impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kasutaja (tavaliselt isik, kes esitab kauba tarbija eest tollile) kogub importijalt käibemaksu ning tasub kogutud käibemaksusumma tollile/maksuhaldurile. Tollile või maksuhaldurile tehakse makse kord kuus.

3.2.2.2. Väärtuse hindamine tegelikust väiksemaks

Kui toll arvab, et impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra alusel deklareeritud kaupade väärtus hinnati tegelikust väiksemaks ja õige tegelik väärtus on üle 150 euro, ja see kahtlus leiab kinnitust, kuulub tasumisele õige summa alusel arvutatud tollimaks ning kohaldatakse asjaomaseid liidu tolliseadustiku sätteid. Kahtlus, et väärtus on hinnatud tegelikust väiksemaks, võib kinnitust leida protsessi eri etappides.

Kui kaup deklareeriti vabasse ringlusse lubamiseks veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooniga ja tegelikust väiksemaks hinnatud väärtus avastatakse enne tollideklaratsiooni aktsepteerimist, lükatakse deklaratsioon tagasi ja deklarant peab esitama uue vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni, kasutades veeru H1 või – kui see on kohaldatav – veeru H6 või H1 andmestikku.

---

¹⁴Vastavalt käibemaksudirektiivi artiklile 369zb.

Kui tegelikust väiksemaks hinnatud väärtus tuvastatakse tollideklaratsiooni kontrollimisel või vabastusjärgse kontrolli käigus, kohaldatakse punktis 2.2.3 kirjeldatud menetlusi.

3.2.3. Kuupõhine makse

Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kasutaja (tavaliselt tolliesindaja, kes tegutseb importija/kaubasaaja eest) peab tarbijalt koguma käibemaksu ja tasuma kogutud käibemaksusummad tollile. See makse tuleb teha käibemaksu kogumisele järgneva kuu 16. kuupäevaks.

Käibemaksudirektiivi artikli 369zb kohaselt tuleb impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra alusel kogutud käibemaks esitada elektrooniliselt igakuises deklaratsioonis. Deklaratsioonis näidatakse asjaomase kalendrikuu jooksul kogutud käibemaksu kogusumma. Tasub märkida, et see deklaratsioon ei ole tollideklaratsioon liidu tolliseadustiku artikli 5 lõike 12 tähenduses.

Sellegipoolest võivad liikmesriigid nõuda, et impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorda kasutatav isik täidaks tingimusi, mille korral lubatakse tasumise edasilükkamist kooskõlas liidu tolliseadustiku artikliga 110. Võimalus mitte koguda igalt saadetiselt importimisel käibemaksu on juba kehtestatud mitmes liikmesriigis. Selle loa kasutamiseks tuleb kontrollida, kas maksetähtpäev on järgneva kuu 16. kuupäev.

Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kasutajad peavad importiva liikmesriigi määratud ajavahemiku jooksul pidama arvestust tollivormistuste üle, mille puhul koguti käibemaks selle korra alusel. Need arvestusandmed peavad olema piisavalt üksikasjalikud, et importiva liikmesriigi maksuhaldur ja/või toll saaks kontrollida, kas käibemaks deklareeriti ja koguti nõuetekohaselt. Lisateave on esitatud [käibemaksueeskirjade selgitavate märkuste](#) 4. peatüki punktis 4.3.6.

Kui kaupu ei olnud võimalik kätte toimetada sama kuu jooksul, mil need vabasse ringlusse lubati, tähendab see, et käibemaksu ei nõutud tegelikult sisse asjaomase kuu jooksul, nagu on ette nähtud käibemaksudirektiivi artikli 369zb lõikega 1. Kui kaubad on kätte toimetatud ja impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kasutaja nõudis käibemaksu importijalt sisse, tuleb vastavad käibemaksusummad esitada järgneva kuu deklaratsioonis.

Näide

Kaubad deklareeritakse vabasse ringlusse lubamiseks Belgias 31. augustil 2021. Tollideklaratsiooni esitab Belgia postiettevõtja, kes esindab tarbijat kaudse esindamise korras. Tarbija maksab Belgia postiteenuse osutajale 2. septembril 2021 harilikule käibemaksumäärale vastavas summas käibemaksu. Belgia postiettevõtja on kohustatud tasuma selle käibemaksu 16. oktoobriks 2021 koos muu käibemaksuga, mis on kogutud

impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra alusel 2021. aasta septembri jooksul.

3.2.4. Kaupade tagastamine ja käibemaksu tagasimaksmine

Kauba tagastamise korral kohaldatavaid tolliformaalsusi kirjeldatakse 4. peatükis („Väikese väärtusega saadetiste ekspordi ja reekspordi formaalsused“) ja 5. peatükis („Tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine“).

Kui kaupu ei olnud võimalik kaubasaajale (st importijale) kätte toimetada, ei kuulu käibemaks impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra alusel tasumisele. Sellistel juhtudel tunnistatakse vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon kehtetuks ja kaubad saadetakse tagasi algsele kaubasaatjale. Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kasutaja peab oma igakuisest käibedeklaratsioonis märkima juhtumid, mil vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon tunnistati kehtetuks ja kaubad eksporditi (tagastati).

Tolliformaalsusi, mida kohaldatakse juhul, kui kaubad toimetati kaubasaajale (st importijale) kätte, kuid viimane otsustab need müüjale tagastada, kirjeldatakse täpsemalt punkti 5.1 viimases lõigus.

3.2.5. Andmete edastamine järelevalvesüsteemi

Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra alusel imporditud kaupade vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon edastatakse järelevalvesüsteemi, ent asjaomase impordi kohta ei koostata kuupõhiseid aruandeid.

3.3. KÄIBEMAKSU KOGUMISE HARILIK KORD

3.3.1. Peamised põhimõtted

Kui impordikäibemaksu kogumiseks ei kasutata lihtsustust (IOSS-erikord või impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord), kohaldatakse tavaeeskirju ning impordikäibemaksu kogutakse kooskõlas kohaldatavate tollieeskirjade ja käibemaksudirektiivi artiklitega 201, 274 ja 275.

3.3.2. Protsessi kirjeldus

Käibemaksu kogumise hariliku korra kasutamisel saab kaubad, mis on vabastatud tollimaksust vastavalt tollimaksuvabastuse määruse artikli 23 lõikele 1 või artikli 25 lõikele 1, deklareerida vabasse ringlusse lubamiseks üksnes liikmesriigis, kus kauba lähetamine või vedu lõpeb, nagu on sätestatud liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 221 lõikes 4. See tähendab, et importiv liikmesriik ja sihtliikmesriik (tarbimisliikmesriik) peab olema sama. See on vajalik seepärast, et käibemaks tuleb

tasuda importivas liikmesriigis ning see liikmesriik ei saa koguda käibemaksu teises liikmesriigis kohaldatavas käibemaksumääras. Deklaratsiooni esitav isik saab valida, kas esitada veeru H7, I1 või H1 andmestikuga tollideklaratsioon (veeru H6 andmestik on ette nähtud üksnes postiettevõtjatele).

Kooskõlas käibemaksudirektiivi artikliga 201 tasub impordil käibemaksu isik (tasuvad impordikäibemaksu isikud), kelle importiv liikmesriik on määranud isiku(te)ks, kes on kohustatud käibemaksu tasuma või keda ta sellisena tunnustab. Praktikast vastutavad impordikäibemaksu tasumise eest üldjuhul importija (st kaubasaaja) ja (kaudse esindamise korral) tollideklaratsiooni esitaja koos.

Kui postisaadetistes sisalduv kaup deklareeritakse vabasse ringlusse lubamiseks mis tahes muu toiminguga vastavalt liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõikele 3 (1. oktoobrini 2021), peab deklarant tasuma käibemaksu üksnes imporditolliasutusele, kui tollideklaratsioon on aktsepteeritud ning selles postisaadetises sisalduv kaup on lubatud vabasse ringlusse ja kaubasaajale kätte toimetatud. Kui aga kaup ei olnud võimalik kaubasaajale kätte toimetada, loetakse vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon esitamata jätetuks ning selles postisaadetises sisalduvat kaupa käsitatakse ajutisel ladustamisel olevana, kuni see on tolliseadustiku artikli 198 kohaselt hävitatud, reeksportitud või muul moel kõrvaldatud.

Üksikasjalikum ülevaade käibemaksu kogumise harilikust korrast on esitatud alljärgneval joonisel.

Käibemaksu kogumise harilik kord

4. VÄIKESE VÄÄRTUSEGA SAADETISTE EKSPORDI JA REEKSPORDI FORMAALSUSED

4.1. Ülevaade

Saadetiste liik	Kauba väärtus	Kohaldatavad tolliformaalsused		Käibemaksutagastuse korral kohaldatavad formaalsused	
		Liidu kauba eksport	Imporditud kauba tagastamine		
Posti- ja kullersaadetised	≤ 150 € (IOSS-erikorra kasutamisel ja mittekasutamisel)	Deklareerimine mis tahes muu toiminguga kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõikega 4a, tingimusel et teatavad andmed on tollile kättesaadavad ja toll aktsepteerib neid	Deklareerimine mis tahes muu toiminguga, tingimusel et teatavad andmed on tollile kättesaadavad ja toll aktsepteerib neid ¹⁵ (kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõikega 4a ja artikli 142 punktiga b)	Imporditollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine ja käibemaksukohustuse lõppemine	
	> 150 € ≤ 1 000 €	Deklareerimine mis tahes muu toiminguga kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõikega 4a, tingimusel et teatavad andmed on tollile kättesaadavad ja toll aktsepteerib neid	Elektroniline ekspordideklaratsioon (vastavalt liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 142 punktile b ei ole deklareerimine mis tahes muu toiminguga võimalik)	IOSS-erikorra kasutamisel	IOSS-erikorra mittekasutamisel
					Käibemaksu maksab tagasi toll või maksuhaldur või seda vähendatakse
				Imporditollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine ja käibemaksukohustuse lõppemine	

4.2. POSTISAADETISED

4.2.1. Ekspordideklaratsiooni esitamine mis tahes muu toiminguga – kohaldamisala

a) Õiguslik alus

Kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 140 lõike 1 punktiga d, artikli 141 lõikega 4 ja artikliga 142 loetakse postisaadetistes sisalduv kaup, mille väärtus on kuni 1 000 eurot ja mille suhtes ei kohaldata eksporditollimaksu, ekspordiks deklareerituks siis, kui see viiakse liidu tolliterritooriumilt välja, tingimusel et

¹⁵Kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõikega 3 vabasse ringlusse deklareeritud, kuid kättetoimetamata jäänud postisaadetiste tagastamise ajutine üleminekukord (kuni 1. oktoobrini 2021). Selline tollideklaratsioon loetakse esitamata jäetuks liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 220 lõike 2 alusel.

- selle suhtes ei ole esitatud taotlust tollimaksu või muude maksude tagasimaksmiseks, välja arvatud juhul, kui selline taotlus on seotud määruse (EÜ) nr 1186/2009 artikli 23 lõike 1 või artikli 25 lõike 1 kohaselt imporditollimaksust vabastatud kauba vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamisega;
- selle suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid ning
- selle suhtes ei kohaldata mis tahes muud liidu õigusaktides sätestatud eriformaalsust, mida tolliasutused peavad täitma (nt direktiivi 2020/262/EL kohaldamisalasse kuuluv aktsiisikaup või tolliladustamisprotseduuril, seestöötlemisprotseduuril, ajutise impordi protseduuril, vabatsoonis või ajutisel ladustamisel olnud liiduväline kaup, mis reeksporditakse).

Esimene tingimus hõlmab juhtumeid, kus käibemaksu tagasimaksmist (nt kaupade tagastamise korral) taotletakse vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise alusel, mida kõnealuse deklaratsiooni esitanud isik taotles liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 148 lõike 3 alusel. Niisugust kaupa saab siiski eksportida selle ELi tolliterritooriumilt väljaviimisega, tingimusel et selle väärtus ei ületa 150 eurot. Postiettevõtja tagastab kauba standardile S10 vastavat vötkoodi kasutades kooskõlas asjaomaste Ülemaailmse Postiliidu eeskirjadega. Kui tagastamiseks väljastatakse uus standardile S10 vastav vötkood, tuleb seda postisüsteemis ristkontrollida kättetoimetamata jäänud paki S10 vötkoodiga. Postiettevõtja IT-süsteemis peavad audititeks olema kättesaadavad andmed, mis tõendavad, et tagastatud kaup on sama mis vabasse ringlusse lubatud kaup, ning need tuleb teha tollile taotluse korral kättesaadavaks.

Kui aga väärtus ületab nimetatud piirmäära, võib liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 142 lõikest b järeldada, et liidu tolliterritooriumilt väljaviimisega ei saa eksportida sellist postisaadetistes sisalduvat kaupa, mille kohta on esitatud taotlus tollimaksu või muude maksude tagasimaksmiseks. Sellest tulenevalt tuleb esitada elektrooniline ekspordideklaratsioon.

b) Väärtuse piirmäärade kindlaksmääramine

Postisaadetiste väärtus märgitakse deklaratsioonil CN22/CN23. Ekspordideklaratsioonil vastab see andmeelemendis 99 06 000 000 märgitavale statistilisele väärtusele.

4.2.2. *Postisaadetiste ekspordimise protsess*

a) Ekspordi- ja väljumistolliasutuse määramine

Liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 329 lõike 7 sätteid saab kohaldada ka juhul, kui postiettevõtja veab kauba liidu tolliterritooriumilt välja ühtse veolepingu alusel. Sellises

olukorras määratakse deklarandi taotlusel väljumistolliasutuseks see tolliasutus, mis on pädev kohas, kus kaup ühtse veolepingu alusel üle võetakse.

Erandjuhtudel võidakse tugineda liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 221 lõike 2 teisele lõigule.

Postiliikluses on veodokumendiks postiettevõtja ja vedaja vahetatav dokumendivorm CN-37 (maapost) / CN-38 (lennupost) / CN-41 (kombineeritud). See vorm sisaldab kirjeldust kõigi saadetises sisalduvate mahutite kohta. Seejärel saab lähetusteatise (PREDES) abil luua seose kaubatasemega.

b) Tolliformaalsused, mis loetakse toimunuks liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõikes 4 osutatud toiminguga

Postisaadetistes sisalduva kauba väljaviimine loetakse ekspordideklaratsiooni esitamiseks ja see hõlmab alljärgnevat formaalsusi kooskõlas liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikliga 218:

- a) kauba esitamine tollile vastavalt liidu tolliseadustiku artiklile 267;
- b) tollideklaratsiooni aktsepteerimine tolli poolt vastavalt liidu tolliseadustiku artiklile 172;
- c) kauba vabastamine tolli poolt vastavalt liidu tolliseadustiku artiklile 194.

c) Loobumine nõudest esitada väljaveoeelne deklaratsioon turvalisuse ja julgeoleku eesmärgil

Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 245 lõike 1 punkti d kohaselt ei pea väljaveoeelset deklaratsiooni esitama Ülemaailmse Postiliidu õigusnormide alusel liikuva kauba puhul.

d) Postiettevõtjatevaheline elektrooniliste sõnumite vahetamine

Alates 2021. aastast on Ülemaailmse Postiliidu konventsiooni kohaselt nõutav, et kõik postiliikluses veetavad kaubad deklareeritakse elektrooniliste ITMATT-sõnumitega kohe, kui kaubaartikkel loetakse kaubaks ja vaja on tollideklaratsiooni. Need kohustused sätestatakse igat liiki postisaadetiste puhul.

4.2.3. Postisaadetiste reeksportimine

Liidu tolliseadustiku artikli 270 kohaselt saab reeksportida tolliladustamisprotseduurile, seestöötlemisprotseduurile või ajutise impordi protseduurile suunatud või vabatsõonis või ajutisel ladustamisel olnud liiduvälist kaupa. Arvestades, et enamik väikese väärtusega saadeti lubatakse vabasse ringlusse, loetakse neid tagastamise korral liidu kaubaks ning

seetõttu ei saa neid reeksportida. Ainus erand kehtib liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikliga 220 hõlmatud väikese väärtusega postisaadetiste suhtes, mida saab reeksportida postisaadetiste suhtes kohaldatava üleminekuperioodi jooksul, st hiljemalt ICS2 1. väljalaske kasutuselevõtu tähtaja lõpuni (1. oktoober 2021).

4.3. KULLERSAADETISED

4.3.1. *Ekspordideklaratsiooni esitamine mis tahes muu toiminguga – kohaldamisala*

a) Õiguslik alus

Kullersaadetises sisalduvat kaupa väärtusega kuni 1 000 eurot, millelt ei tule tasuda eksporditollimaksu, saab ekspordiks deklareerida mis tahes muu toiminguga (liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 140 lõike 1 punkt d ja artikli 141 lõige 4a). Kullersaadetistes sisalduva kaupa saab muu toiminguga eksportida olenemata transpordiliigist.

Selline kaup loetakse ekspordiks deklareerituks siis, kui see esitatakse väljumistolliasutusele kooskõlas liidu tolliseadustiku artikliga 267, tingimusel et veodokumendis ja/või arvel olevad andmed on tollile kättesaadavad ja toll aktsepteerib neid (liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõige 4a). Kauba esitamiseks võib kullerfirma tolli nõusolekul teha tollile kättesaadavaks oma arvestusandmed, selle asemel et edastada vastavad andmed teatena.

Kullersaadetistes sisalduvat kaupa saab mis tahes muu toiminguga deklareerida samadel tingimustel, mida kohaldatakse postisaadetistes sisalduva kauba suhtes, nagu on sätestatud liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artiklis 142:

- kauba suhtes ei ole esitatud taotlust tollimaksu või muude maksude tagasimaksmiseks, välja arvatud juhul, kui selline taotlus on seotud määruse (EÜ) nr 1186/2009 artikli 23 lõike 1 või artikli 25 lõike 1 kohaselt imporditollimaksust vabastatud kauba vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamisega;
- kauba suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid
- kauba suhtes ei kohaldata mis tahes muud liidu õigusaktides sätestatud eriformaalsust, mida tolliasutused peavad täitma (nt direktiivi 2020/262/EL kohaldamisalasse kuuluv aktsiisikaup või tolliladustamisprotseduuril, seestöötlemisprotseduuril, ajutise impordi protseduuril, vabatsoonis või ajutisel ladustamisel olnud liiduväline kaup, mis reeksportitakse).

Ühtse veodokumendi alusel saab toll kontrollida, kas saadetis on ELi territooriumilt kindlalt välja viidud. Seda saab vajaduse korral kontrollida auditipõhiselt.

Võttes arvesse esimest tingimust, saab muu toiminguga (kauba tollile esitamisega) ekspordiks deklareerida kaupa tagastatud kullersaadetistes, mille väärtus ei ületa

150 eurot. Kõik muud kullersaadetised (väärtusega üle 150 euro), mille suhtes on esitatud taotlus tollimaksu tagasimaksmiseks, tuleb ekspordiks deklareerida elektroonilise tollideklaratsiooniga.

Kui kaubasaaja saadetise vastuvõtmisest keeldub, tagastab kullerfirma saadetise kaubasaatjale uue alamlennuveokirja numbriga ristviitega varasemale alamlennuveokirja numbrile. See protsess võimaldab tollil kontrollida, kas need saadetised on ELi tolliterritooriumilt füüsiliselt välja viidud; seejärel saab toll imporditollideklaratsiooni esitaja taotluse alusel imporditollideklaratsiooni kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 148 lõikega 3 kehtetuks tunnistada ning maksta tagasi käibemaksu, kui see on kohaldatav. Selline auditipõhine kontroll võib aset leida kullerfirmade tuvastus- ja jälgimissüsteemides.

4.3.2. Protsessi kirjeldus (liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõige 4a)

a) Pädeva ekspordi- ja väljumistolliasutuse määramine

Väljumistolliasutuse määramise üldeeskirjad kehtivad ka käesoleval juhul. Kooskõlas liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 329 lõikega 7 ja võttes arvesse asjaolu, et väljumiskoha tolliasutuses ei ole põhimõtteliselt vaja täita mingeid formaalsusi, saab kauba esitada sellele tolliasutusele, mis on pädev kohas, kus kaup ühtse veolepingu alusel üle võetakse, tingimusel et kaup viiakse liidu tolliterritooriumilt välja õhusõidukiga. See tolliasutus on väljumistolliasutus ning võib asuda sisemaal.

Kui kullersaadetises sisalduv kaup viiakse ELi tolliterritooriumilt välja maanteed pidi, ei saa ühtset veolepingut kasutada. Sel juhul on kaks võimalust.

1. Kauba saab deklareerida kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõikega 4a, esitades selle väljumistolliasutusele. ELi tasandil ei ole aga kindlaks määratud, mis andmed sellisel kullersaadetistes sisalduva kauba esitamisel väljumistolliasutusele esitada tuleb, mistõttu võib kullerfirmadel olla keeruline järgida liidu piiril kõigi eri tolliasutuste andme-/süsteeminõudeid/tavasid, eeskätt neid, mis on (praegu või edaspidi) suures osas automatiseeritud tolli viitenumbri alusel.

2. Kauba saab ekspordiks deklareerida muu toiminguga (kauba esitamine; liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõige 4a) sisemaa tolliasutuses ja see tolliasutus võib kinnitada kauba väljaviimist, kui kaup suunatakse (võimaluse korral) viivitamata transiidiprotseduurile, eelistatavalt transiidi andmevahetuse süsteemi (NCTS) kaudu. Sellisel juhul käsitatakse ekspordiprotseduuri väljumistolliasutusena kooskõlas liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 329 lõikega 5 või 6 transiitveo lähtetolliasutust ning piiripunkti saabumisel tuleb kauba kohta esitada transiidideklaratsioon, hõlbustades nende väljaviimist liidu tolliterritooriumilt. Sel juhul loobutakse väljaveoelse deklaratsiooni esitamise nõudest kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 245 lõike 1 punktiga g.

NB! Liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 329 lõigetes 5, 6 ja 7 kirjeldatud lähenemisviise, millega tagatakse kauba väljaviimise kinnitamine sisemaa tolliasutuses, võib kohaldada olenemata kaupade väärtusest, kuid kui kauba väärtus on üle 1 000 euro, tuleb esitada formaalne ekspordideklaratsioon väljaveoeelse deklaratsioonina, mis sisaldab julgeoleku ja turvalisuse eesmärgil tehtava riskianalüüsi jaoks vajalikke andmeid.

Kauba ekspordiprotseduurile suunamiseks pädev tolliasutus määratakse kooskõlas liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 221 lõike 2 esimese ja teise lõiguga ning see võib olla üks alljärgnevatest:

- 1) eksportija asukohajärgne pädev tolliasutus;
- 2) selle koha pädev tolliasutus, kus kaup ekspordiks pakitakse või peale laaditakse;
- 3) mõni muu asjaomase liikmesriigi tolliasutus, kelle pädevuses kõnealune toiming halduslikel põhjustel on;
- 4) kauba väljumiskoha pädev tolliasutus.

b) [Tolliformaalsused, mis loetakse toimunuks liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõikes 4a osutatud toiminguga](#)

Kauba esitamine loetakse tollideklaratsiooni esitamiseks ja see hõlmab alljärgnevaid formaalsusi kooskõlas liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikliga 218:

- a) kauba esitamine tollile vastavalt liidu tolliseadustiku artiklile 267;
- b) tollideklaratsiooni aktsepteerimine tolli poolt vastavalt liidu tolliseadustiku artiklile 172;
- c) kauba vabastamine tolli poolt vastavalt liidu tolliseadustiku artiklile 194.

c) [Loobumine nõudest esitada väljaveoeelne deklaratsioon turvalisuse ja julgeoleku eesmärgil](#)

Eksportsaadetiste puhul, mille väärtus ei ületa 1 000 eurot ja millelt ei tule tasuda eksporditollimaksu, loobutakse väljaveoeelse deklaratsiooni esitamise nõudest kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 245 lõike 1 punktiga g, tingimusel et need on ekspordiks deklareeritud mis tahes muu toiminguga.

d) [Mis andmed tuleb kättesaadavaks teha?](#)

Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõike 4a kohaselt tuleb kättesaadavaks teha veodokumentide ja/või arvel olevad andmed ning toll peab neid andmeid aktsepteerima.

Liidu tolliseadustiku raamistikus ei ole kindlaks määratud ühtset andmekogumit kauba esitamiseks juhul, kui kullersaadetistes sisalduv kaup eksporditakse mis tahes muu

toiminguga. Need andmenõuded on kindlaks määratud riikide tolliasutuste tasandil ning võivad hõlmata eeskätt veodokumendis sisalduvaid andmeid (alamlennuveokiri: kaubasaatja (eksportija) nimi ja aadress; kaubasaaja (importija) nimi ja aadress; kauba kirjeldus, väärtus, pakkide arv ja kaal). Tagastatavate saadetiste korral tuleb esitada ka impordideklaratsiooni ja/või impordi alamlennuveokirja viide.

e) Millal tuleb andmed tollile kättesaadavaks teha?

Tollijärelevalve võimaldamiseks esitatakse kaup (st andmed tehakse tollile kättesaadavaks) enne seda, kui kaup ELi tolliterritooriumilt välja viiakse.

f) Eriolukorrad

→*Kaudne eksport*

Teises liikmesriigis asuva lennujaama kaudu toimuva kaudse ekspordi korral võib tolliasutus selles kohas, kus kaup ELi territooriumilt füüsiliselt välja viiakse, küsida kullerfirmalt kooskõlas liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 333 lõike 6 punktiga b ühtse veolepingu koopiat.

5. TOLLIDEKLARATSIOONI KEHTETUKS TUNNISTAMINE

5.1. Taust

Kauba tagastamine on e-kaubanduse tavapärase osa. Kaup võidakse tagastada, ilma et see oleks kätte toimetatud, sest adressaati ei leitud või adressaat keeldus kaupa vastu võtmast. Kui mitte arvestada juhtumeid, mil käibemaks tasutakse IOSS-erikorra alusel ostu sooritamisel, võivad kaubasaajad pärast uute e-kaubanduse käibemaksueeskirjade jõustumist hakata kaupade vastuvõtmisest üha sagedamini keelduma, kuna tarbijatel lasub kauba kättetoimetamisel täiendav maksekohustus (käibemaks ja võimalikud teenustasud).

Kui postisaadetistes sisalduv kaup deklareeriti vabasse ringlusse lubamiseks mis tahes muu toiminguga kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 141 lõikega 3 (st käibemaksu IOSS-erikorda ega Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorda ei kasutatud), ei ole kuni ICS2 1. väljalaske kasutuselevõtu tähtaja lõpuni vaja vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni formaalselt kehtetuks tunnistada (kohaldatakse liidu tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 220 lõiget 2, nagu on selgitatud allpool punkti 5.3 alapunktis a).

Sellegipoolest eeldatakse, et valdav osa kõnealustest keeldumistest selle kategooria alla ei kuulu ning elektrooniline tollideklaratsioon tuleb vormiliselt kehtetuks tunnistada kooskõlas

liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 148 lõikega 3. Selleks et vähendada mõju tolliasutustele ja ettevõtjatele, kes esitavad tollideklaratsiooni tarbijate eest, peab kehtetuks tunnistamise protsess olema piisavalt lihtne, et see ei suurendaks tolliasutuste töökoormust ega häiriks märkimisväärselt ettevõtjate igapäevategevust.

Vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine on asjakohane eelkõige impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra ja käibemaksu kogumise hariliku korra puhul. Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kohaselt on postiettevõtjad, kullerfirmad ja tolliagendid (st selle korra kasutajad, tingimusel et nad esitavad kauba tollile) kohustatud tasuma tollile või maksuhaldurile üksnes selle impordikäibemaksu, mille nad on kaubasaajalt (st importijalt) tegelikult sisse nõudnud.

Kaup, mis jäi kättetoimetamata või mille vastuvõtmisest kaubasaaja (st importija) keeldus, tuleb tagastada uue veolepingu alusel (postisaadetiste puhul uus standardile S10 vastav vöötkood ja kullersaadetiste puhul uus alamlennuveokiri), mis sisaldab ristviidet impordiks kasutatud veodokumentidele (postisaadetiste puhul standardile S10 vastav vöötkood ja kullersaadetiste puhul alamlennuveokiri), ning selleks, et käibemaksu tasumise kohustus lõppeks, tuleb vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon kehtetuks tunnistada.

Kui kaubasaaja (st importija) võttis talle kättetoimetatud algse saadetise vastu ja soovib selle seejärel tagastada, oleneb protsess sellest, kuidas tarbija otsustab tagastuse korraldada, ning asjaomasel liikmesriigis seoses käibemaksutagastuse taotlemisega kohaldatavast menetlusest. Käibemaksutagastust saab taotleda siis, kui vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon on kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 148 lõikega 3 kehtetuks tunnistatud.

5.1. Õigusnormid

Tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine on pädeva tolliasutuse tehtav õigustoiming, mis algatatakse deklarandi põhjendatud taotluse ning liidu tolliseadustiku artikli 22 kohase tolliotsuse alusel.

Aktsepteeritud tollideklaratsiooni saab kehtetuks tunnistada vaid teatavatel liidu tolliseadustiku artiklis 174 osutatud erijuhtudel.

Juhtumeid, mil aktsepteeritud tollideklaratsiooni saab kehtetuks tunnistada, on kaht liiki:

- kui toll on veendunud, et kaup suunatakse viivitamata muule tolliprotseduurile või
- kui toll on veendunud, et erakorraliste asjaolude tõttu ei ole kauba suunamine vastavale tolliprotseduurile enam põhjendatud.

Kui toll on teatanud deklarandile, et ta kavatses kaupa kontrollida, tunnistatakse tollideklaratsioon mõlemal juhul kehtetuks pärast seda kontrolli.

Teatavatel juhtudel võidakse tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamist taotleda pärast kauba vabastamist. See võib kehtida nt e-kaubanduse kaupade korral, lähtudes liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 148 lõikest 3. Sel juhul esitatakse vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise taotlus 90 päeva jooksul alates selle aktsepteerimise kuupäevast.

5.2. Protsessid ja formaalsused

Tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise protsess oleneb tollideklaratsiooni liigist.

a) Muu toiminguga esitatud deklaratsioon

Kui postisaadetises sisalduv kaup deklareeriti vabasse ringlusse lubamiseks muu toiminguga, on kohaldatav liidu tolliseadustiku rakenduse määruse artikli 220 lõige 2 ning tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamiseks ei pea esitama formaalset taotlust. Sel juhul loetakse tollideklaratsioon esitamata jäetuks ja kaupa käsitatakse ajutisel ladustamisel olevana, kuni see on tolliseadustiku artikli 198 kohaselt hävitatud, reeksporditud või muul moel kõrvaldatud.

b) Tollideklaratsioon

Kui esitatud on formaalne elektrooniline vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon, tuleb pädevale tolliasutusele esitada formaalne kehtetuks tunnistamise taotlus, kui kaupa ei saanud kätte toimetada. Kehtetuks tunnistamine on vajalik selleks, et impordikäibemaksu võlg lõppeks. Sel juhul tagastatakse kaup uue veolepingu alusel, mis sisaldab ristviidet kauba importimisel kasutatud S10 vöötkoodile (postisaadetiste korral) ja alamlennuveokirjale (kullersaadetiste korral). Tollile esitatavas põhjendatud taotluses tuleb märkida uue veodokumendi number, et tõendada kaupade ekspordi.

Kuna posti- ja kullersaadetistes sisalduv väikese väärtusega kaup võidakse tagastada muu toiminguga esitatud ekspordideklaratsiooni alusel (st ilma et esitataks ekspordideklaratsiooni standardvormi), võib toll küsida ettevõtjalt lisatõendeid selle kohta, et kaup on ELi tolliterritooriumilt välja viidud. Nende tõendite põhjal teeb toll otsuse vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise kohta.

Pärast deklaratsiooni kehtetuks tunnistamist võib käibemaksuga maksustamise lahendus olenevalt riigi rakenduseeskirjadest olla järgmine:

- IOSS-erikorra kasutamisel saab tarbija käibemaksu tagasi nõuda tarnijalt / elektroonilise liidese käitajalt või
- kui kaupu ei saa kaubasaajale kätte toimetada, ei ole impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra kasutaja kohustatud käibemaksu tasuma või
- käibemaks makstakse deklarandile tagasi käibemaksu kogumise hariliku korra alusel või

- kui importija saadab kauba pärast selle kättesaamist tagasi ning vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon tunnistatakse kehtetuks kooskõlas liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikli 148 lõikega 3, olenemata sellest, millist käibemaksu kogumise korda importimisel kasutati.

5.3. Kehtetuks tunnistamist taotlev isik (sh esindajate roll)

Kooskõlas liidu tolliseadustiku artikliga 174 saab tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamist taotleda üksnes deklarant.

Väikese väärtusega saadetiste importimisel võib seoses deklarandiga esineda alljärgnevaid olukordi:

- a) deklaratsiooni esitab ELis asuv kaubasaaja (st importija) enda nimel ja eest;
- b) deklaratsiooni esitab otsene esindaja (nt postiettevõtja, kullerfirma või tolliagent) ELis asuva kaubasaaja (st importija) nimel ja eest;
- c) deklaratsiooni esitab kaudne esindaja (nt postiettevõtja, kullerfirma või tolliagent) enda nimel, kuid ELis asuva kaubasaaja (st importija) eest;
- d) kui postiettevõtja / kullerfirma / muu tolliagent ei teata asjaolust, et ta tegutseb esindajana, siis loetakse, et ta tegutseb enda nimel ja eest, täites kõiki deklarandi suhtes kohaldatavaid kohustusi, sealhulgas käibemaksuvõla tasumise kohustust.

Alapunktides a ja b nimetatud juhtudel on deklarant enamasti üksikisik, st ELis asuv tarbija. Alapunkti c kohases stsenaariumis saab kaudsest esindajast deklarant.

Kui kaupa ei saanud kätte toimetada või kaubasaaja (st ELis asuv tarbija) keeldus kaupa vastu võtmast, tuleb vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon kehtetuks tunnistada, et tühistada käibemaksu tasumise kohustus. Deklarant peab taotluse esitama pärast seda, kui kaup on tagastatud uue veolepingu alusel, mis sisaldab ristviidet kauba importimisel kasutatud veolepingule ning ettevõtja arvestuses sisalduvale imporditollideklaratsioonile (märke algse saatja aadressile).

Alapunktides a–d kirjeldatud juhtudel võtavad vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamist taotlevad isikud vastavalt järgmisi meetmeid.

- a) Kui kaupa ei saanud kätte toimetada ja vedaja eeldab, et tarbija esitab vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni, kuid tarbija keeldub kaupa vastu võtmast, siis vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni ei esitata, kaup jääb ajutisele ladustamisele vedaja territooriumile ning see reeksporditakse liiduvälise kaubana. Sellisel (pigem teoreetilisel) juhul puudub tollideklaratsioon, mida kehtetuks tunnistada.
- b) Kui kaubasaaja kaubast keeldus või seda ei saanud talle kätte toimetada ning postiettevõtja, kullerfirma vm esitas vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni otsese esindamise raames, siis kaubasaaja (st ELis asuv

tarbija) ilmselt ei soovi vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise taotlemisel osaleda. Seega, kui volituse tingimuste kohaselt kehtib esindamiskord tollideklaratsiooni kogu elutsükli jooksul (alates koostamisest ja esitamisest kuni kehtetuks tunnistamise otsuse kättesaamiseni), saab (otsene või kaudne) esindaja taotleda imporditollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamist deklarandi (st importija) eest.

- c) Käesoleval juhul saab kaudsest esindajast deklarant ja seega saab ta vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamist taotleda enda nimel, kui kaupa ei saanud kaubasaajale kätte toimetada või ta keeldus kaupa vastu võtmast.
- d) Kui postiettevõtja / kullerfirma / muu tolliagent ei teata asjaolust, et ta tegutseb esindajana, siis loetakse, et ta tegutseb enda nimel ja eest ning vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni deklarandina saab ta kehtetuks tunnistamist taotleda enda nimel.

5.4. Kehtetuks tunnistamiseks esitatava põhjendatud taotluse andmenõuded

Vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise taotluses tuleb tõendada, et taotletav toiming on põhjendatud (põhjendatud taotlus).

Pidades aga silmas, et taotluste arv on eeldatavasti väga suur, tuleb kehtestada mehhanism, mis hoiab bürokraatia mõistlikul ja hallataval tasemel mõlema poole jaoks (toll ja ettevõtjad).

Liidu tolliseadustikus ei ole sätestatud volitust, mis võimaldaks rakendusmäärusega kindlaks määrata tollideklaratsioonide kehtetuks tunnistamise menetluseeskirjad. Väikese väärtusega saadetiste impordi ja ekspordi tolliformaalsuste küsimustega tegelev programmi „Toll 2020“ projektirühm on aga kindlaks teinud mõningad parimad tavad, mis võivad hõlbustada väikese väärtusega saadetiste vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioonide massilist kehtetuks tunnistamist. Sellegipoolest tuleb märkida, et kehtetuks tunnistamise korral rakendatavad formaalsused ja menetlused määratakse kindlaks riigi tasandil.

Seepärast peaks olema võimalik esitada mitu taotlust korraga ja elektroonilises vormingus, sealhulgas järgmised andmed:

- vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooni tolli viitenumber;
- taotluse esitamise põhjus (nt kaupa ei saanud kätte toimetada tundmatu aadressi tõttu või kaubasaaja keeldus kaubast);
- tõendid kauba väljaviimise kohta.

Toll peab oma otsuses eraldi viitama igale esitatud taotlusele, kuid selle võib esitada ühtse otsusena.

1. LISA.

VÄIKESE VÄÄRTUSEGA SAADETISTE VABASSE RINGLUSSE LUBAMISE TOLLIDEKLARATSIOONID (ALATES 1. JUULIST 2021)

Deklaratsioon	Andmestik B lisas	Deklarant	Õiguslik alus	Tehingud	Käibemaksu kogumise kord	Üleminekuperiood	Kohaldamisala
Teatavate väikese väärtusega saadetiste vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon	H7	Ükskõik kes, v.a käibemaksu erikorra kasutaja	Liidu tolliseadustiku delegeeritud määruse artikkel 143a	C2C, B2C ja B2B	IOSS-erikord ¹⁶ Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord ¹⁷ Käibemaksu kogumise harilik kord	31. detsembrini 2022 üleminekuperioodi delegeeritud määruse 9. lisa esitatud lihtsustatud tollideklaratsiooni andmestikud ja täielik tollideklaratsioon	- Kaup, mis on tollimaksust vabastatud vastavalt tollimaksuvabastuse määruse artikli 23 lõikele 1 või artikli 25 lõikele 1 - Kaup, mille suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid - Tolliprotseduuri kood 4 000
Lihtsustatud impordideklaratsioon	I1	Ükskõik kes / lihtsustatud tollideklaratsiooni loa omanik	Artikkel	C2C, B2C ja B2B	IOSS-erikord ¹⁷ Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord ¹⁷ Käibemaksu kogumise harilik kord	31. detsembrini 2022 üleminekuperioodi delegeeritud määruse 9. lisa liite A tabelis 7 esitatud andmestik	Kõik kaubad
Vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon – täielik andmestik	H1	Ükskõik kes	Liidu tolliseadustiku artikkel 162	C2C, B2C ja B2B	IOSS-erikord ¹⁷ Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord ¹⁷ Käibemaksu kogumise harilik kord	31. detsembrini 2022 üleminekuperioodi delegeeritud määruse 9. lisa liite C1 veerus H esitatud andmestik	Kõik kaubad
Postiliikluses vabasse	H6	Postiettevõtja	Liidu	C2C, B2C ja B2B	IOSS/erikord ¹⁷	Mis tahes muu	- Kaup, mille väärtus ei

¹⁶ Kohaldatav üksnes B2C-tehingute suhtes.

ringlusse lubamise tollideklaratsioon			tolliseadustiku artikkel 144		Impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikord ¹⁷ Käibemaksu kogumise harilik kord	toiminguga deklareerimine 31. detsembrini 2022, kui kauba väärtus on 150,01– 1 000 eurot	ole üle 1 000 euro - Kaup, mille suhtes ei kohaldata keelde ega piiranguid - Tolliprotseduure 42/63 ei kasutata
--	--	--	------------------------------------	--	--	---	--

2. LISA.
ELI IMPORDITAVATE VÄIKESE VÄÄRTUSEGA SAADETISTE ÜHENDAMINE
LIITSAADETISTEKS

1. kasutusstsenaarium

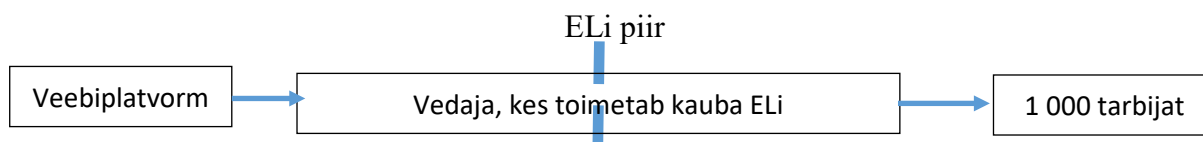
Mitu tellimust eri tarbijatelt.

Kõik tellimused vastavad IOSS-erikorra kasutamise tingimustele.

Lähtepunktid

- Tarnija / elektroonilise liidese käitaja, kes on registreeritud IOSS-erikorra kasutajana, müüb tooted tuhandele ELis asuvale tarbijale. Keskmise müügitellimuse väärtus on 25 eurot.
- Iga müügitellimus identifitseeritakse kordumatu tehingutunnusega (nt standardile ISO 15459-6 vastav tunnusnumber).
- Müügitellimused komplekteeritakse, pakitakse ja lähetatakse eraldi veoühikutes. Iga veoühik identifitseeritakse kordumatu viitenumbriga (nt standardile ISO 15459-1 vastav tunnusnumber). Tuhandele müügitellimusele vastav veoühikute koguarv on 1 000.
- Iga müügitellimuse ja seotud veoühikute lähetamisel edastatakse iga müügitellimuse kohta kõik asjakohased andmed vedajale, kes vastutab müügitellimuste ELi vedamise eest, sealhulgas müügitellimuste ja nendega seotud veoühikute tunnusnumbrid ning ka kehtiv IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number.
- Vedaja transpordib need 1 000 individuaalset veoühikut üle ELi piiri ühes konteineris.
- Konteineris sisalduvate müügitellimuste koguväärtus on 25 000 eurot (1 000 × 25 eurot).
- Vedaja täidab ELi importimiseks vajalikud tollideklaratsiooni esitamise formaalsused.
- Vedaja eraldab ELi sisenemisel konteineri sisu, et transportida väikese väärtusega üksiksaadetised ettenähtud tarbijatele / sihtriikidesse.

Visualiseering

Deklareerimisprotsess

1. Vedaja deklareerib individuaalsed müügitellimused (ja seotud veoühikud) eraldi tollideklaratsioonidel selle liikmesriigi tollis, kus kaup ELi tuuakse; selleks kasutab ta veeru H7 andmestikku. Muu hulgas tuleb esitada tarnija / elektroonilise liidese käitaja kehtiv IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number ning ka

müügitellimuse ja veoühiku tunnusnumbrid. Müügitellimuse tunnusnumber tuleks märkida andmeelemendis 12 08 000 000; veoühiku tunnusnumber tuleks märkida andmeelemendis 12 05 000 000; IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number tuleks märkida andmeelemendis 13 16 000 000.

2. Liikmesriigi toll kontrollib eraldiseisvaid üksikdeklaratsioone (iga müügitellimuse kohta).
3. Liikmesriigi toll võib otsustada teatavaid müügitellimusi/veoühikuid kontrollida.
4. Kõik muud müügitellimused lubatakse vabasse ringlusse ja tarnesse.

2. kasutusstsenaarium

Mitu tellimust eri tarbijatelt.

Ühendatud on tellimused eri tarnijatelt / elektrooniliste liideste
käitajatelt.

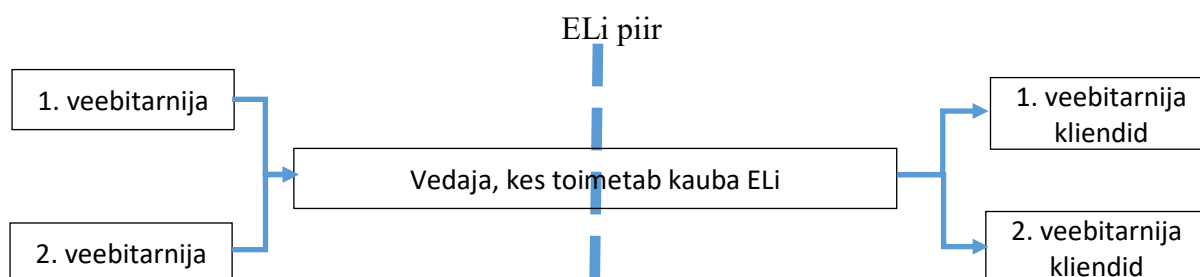
Iga tellimuse väärtus jääb alla 150 euro piirmäära.

Mõne tellimuse (kuid mitte kõigi tellimuste) puhul saab kasutada
IOSS-erikorda.

Lähtepunktid

- Kaasatud on kaks eri tarnijat / elektroonilise liidese käitajat.
- 1. tarnija kasutab IOSS-erikorda; 2. tarnija mitte.
- 1. tarnija müüb tooteid 600 tarbijale, 2. tarnija 400 tarbijale (tarbijad asuvad ELis).
- Keskmine müügitellimuse väärtus on 25 eurot.
- Mõlemad tarnijad identifitseerivad iga müügitellimuse kordumatu tunnusnumbriga (nt standardile ISO 15459-6 vastav tunnusnumber).
- Müügitellimused komplekteeritakse, pakitakse ja lähetatakse eraldi veoühikutes. Iga ühik identifitseeritakse kordumatu tunnusnumbriga (nt standardile ISO 15459-1 vastav tunnusnumber).
- Iga müügitellimuse ja seotud veoühikute lähetamisel edastavad tarnijad iga müügitellimuse kohta kõik asjakohased andmed vedajale, kes vastutab müügitellimuste ELi vedamise eest, sealhulgas müügitellimuste ja nendega seotud veoühikute tunnusnumbrid ning ka kehtiv IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number (kui on olemas).
- Tuhandele müügitellimusele vastav veoühikute koguarv on 1 000.
- Mõlemad platvormid kasutavad põhiveoks Euroopasse sama vedajat.
- Vedaja transpordib need 1 000 individuaalset veoühikut üle ELi piiri ühes konteineris.
- Konteineris sisalduvate müügitellimuste koguväärtus on 25 000 eurot (1 000 × 25 eurot).
- Vedaja teeb ELi importimiseks vajaliku tollideklaratsiooni esitamise protseduuri.
- Vedaja eraldab ELi sisenemisel konteineri sisu, et transportida eraldiseisvad väikese väärtusega saadetised ettenähtud tarbijatele / sihtriikidesse.

Visualiseering

Deklareerimisprotsess

Kaks tarnijat / elektroonilise liidese käitajat peavad järgima **erinevat** deklareerimisprotsessi.

1. **1. tarnija** (kes kasutab IOSS-erikorda, nagu eespool kirjeldatud kasutusstenaarium)
  - a. Vedaja deklareerib 600 individuaalset müügitellimust (ja seotud veoühikud) eraldi tollideklaratsioonidel selle liikmesriigi tollis, kus kaup ELi tuuakse.
  - b. Muu hulgas peab 1. tarnija esitama kehtiva IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise numbri ning ka müügitellimuste ja veoühikute tunnusnumbrid. Müügitellimuse tunnusnumber tuleks märkida andmeelemendis 12 08 000 000; veoühiku tunnusnumber tuleks märkida andmeelemendis 12 05 000 000; IOSS-erikorra käibemaksukohustuslasena registreerimise number tuleks märkida andmeelemendis 13 16 000 000. Iga deklaratsiooni puhul tuleb täita ka veeru H7 andmestikuga tollideklaratsiooni kõik muud nõuded.
  - c. Liikmesriigi toll kontrollib eraldiseisvaid üksikdeklaratsioone (iga müügitellimuse kohta).
  - d. Liikmesriigi toll võib otsustada teatavaid müügitellimusi/veoühikuid kontrollida.
2. **2. tarnija (kes IOSS-erikorda ei kasuta)** saab kasutada impordi käibemaksu deklareerimise ja tasumise erikorra protseduuri
  - a. Vedaja deklareerib individuaalsed müügitellimused (ja seotud veoühikud) tollis eraldi tollideklaratsioonidel, kasutades veeru H7 andmestikku.
  - b. Muu hulgas tuleb esitada müügitellimuste tunnusnumbrid (kui need on teada) ja veoühikute tunnusnumbrid. Müügitellimuse tunnusnumber tuleks märkida andmeelemendis 12 08 000 000; veoühiku tunnusnumber tuleks märkida andmeelemendis 12 05 000 000.
  - c. Liikmesriigi toll kontrollib eraldiseisvaid üksikdeklaratsioone (iga müügitellimuse kohta).
  - d. Liikmesriigi toll võib otsustada teatavaid müügitellimusi/veoühikuid kontrollida.

- e. Sisenemise liikmesriiki tarnitavate väikese väärtusega saadetiste tollivormistuse saab teha sisenemise liikmesriigi tollis. Kui väikese väärtusega saadetis tuleb tarnida teise liikmesriiki, tuleb käivitada transiidiprotseduur, sest nende väikese väärtusega saadetiste tollivormistus saab toimuda üksnes sihtliikmesriigis.
  - f. Väikese väärtusega saadetis veetakse sihtriiki välistransiidiprotseduuri alusel.
  - g. Väikese väärtusega saadetise tollivormistus tehakse sihtriigis, järgides selles riigis kohaldatavat protseduuri.
  - h. Tasumisele kuuluv käibemaks tasutakse sihtriigis.
3. Kõik müügitellimused ja veoühikud, mille kontrollimise kavatsusest toll teatas, jäävad vedaja valdustesse, kuni kontroll on lõpetatud.
  4. Kui kontroll on lõpetatud ja müügitellimuste tollivormistus tehtud, võib vedaja müügitellimused ja veoühikud kohale toimetada.

Logistilistel eesmärkidel saab juba ekspordiriigis eraldada veoühikud IOSS-erikorra kaubaks ja kaubaks, mille puhul IOSS-erikorda ei kasutata. Vastasel juhul võib samuti juhtuda, et kõik kaubad (nii IOSS-erikorra kaubad kui ka muud kaubad), mille sihtkoht ei ole esimese sisenemiskoha liikmesriigis, suunatakse välistransiidiprotseduurile ja deklareeritakse vabasse ringlusse lubamiseks lõppsihtkoha liikmesriigi tollis.